

Mendelova univerzita v Brně

Agronomická fakulta

Ústav zemědělské, potravinářské a environmentální techniky

Analýza vlivu oborního chovu spárkaté zvěře na dotčený lesní a zemědělský ekosystém včetně návrhu možných kompenzačních opatření ve věci návrhu na vybudování a uznání obory pro záložní chov bílého jelena v k.ú. Litošice

2023

Název Zpráva z analýzy vlivu oborního chovu spárkaté zvěře na dotčený lesní a zemědělský ekosystém včetně návrhu možných kompenzačních opatření ve věci návrhu na vybudování a uznání obory pro záložní chov bílého jelena v k.ú. Litošice

Klient **Enlino a.s.**
Ve Dvoře 20, 285 75 Žehušice
Zápis do OR: B 16575 vedená u Městského soudu v Praze
IČ: 247 52 011
zastoupená: Ilonou Víškovou a Václavem Hrochem

Číslo klienta 23112023

Důvěrnost, copyright a kopírování Důvěrné sdělení
Tento dokument byl vypracován v rámci smlouvy o poskytnutí služeb a je předkládán jako důvěrný. Obsah nesmí být poskytován třetím stranám za jiným podmíněk, než jak je uvedeno ve smlouvě.

Jednací číslo MENDELU/ENLINO/02

Zpráva číslo 02/Enlino/23112023

Status zprávy Vydání 1

Dodavatel **Mendelova univerzita v Brně, Agronomická fakulta
Ústav zemědělské, potravinářské a environmentální techniky**
Zemědělská 1, IČ: 621 56489, DIČ: CZ62156489
Vyřizuje: doc. Dr. Ing. Petr Marada
tel/fax: 545 132 380 ; mobil tel: 602 578 784

	Jméno	Datum
Vypracovali	doc. Dr. Ing. Petr Marada, Ing. Vilém Jurek, Mgr. Bc. Veronika Šimáčková	20.11.2023
Revidovala	JUDr. Jana Sehnalová	23.11.2023
Schválil	doc. Dr. Ing. Petr Marada 	24.11.2023

Obsah

Úvod

1. Posouzení zájmů ochrany přírody a krajiny dle zákona č. 114/1992 Sb. (včetně popisu migračních koridorů, jednání s OOP)
2. Údaje o stavu přírody a krajiny v dotčeném území
3. Hodnocení vlivů
4. Rozbor vydaných správních dokumentů a návrh kompenzačních opatření
5. Návrh zmírňujících kompenzačních opatření
6. Záznam monitoringu biodiverzity (rešerše v nálezových databázích, zhodnocení stavu biodiverzity v území)
7. Analýza vlivu oborního chovu spárkaté zvěře na zemědělský ekosystém
8. Použitá literatura
9. Přílohy

ÚVOD

Na základě dohody mezi Mendelovou univerzitou v Brně a klientem bylo popřáno provedení analýzy vlivu oborního chovu spárkaté zvěře na dotčený lesní a zemědělský ekosystém včetně návrhu možných kompenzačních opatření ve věci návrhu na vybudování a uznání obory pro záložní chov bílého jelena v k.ú. Litošice. Provedená analýza je součástí výzkumné zprávy, součástí které jsou následující dílčí zprávy:

- Posouzení zájmů ochrany přírody a krajiny dle zákona č. 114/1992 Sb. (včetně popisu migračních koridorů, jednání s OOP, konzultace se zoology a návrhu kompenzačních opatření)
- Rozbor vydaných správních dokumentů a návrh kompenzačních opatření
- Záznam monitoringu biodiverzity (rešerše v nálezových databázích, zhodnocení stavu biodiverzity v území)
- Analýza vlivu oborního chovu spárkaté zvěře na zemědělský ekosystém

Údaje o zpracovateli hodnocení v kapitole 1 - 3

Zpracovatelem posouzení v kapitole č. 1 - 3 je **Ing. Vilém Jurek**, autorizovaná osoba pro hodnocení vlivu závažných zásahů na zájmy chráněné podle částí druhé, třetí a páté zákona o ochraně přírody a krajiny ve smyslu § 67 zákona dle § 45i č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny (č. j. MZP/2021/610/523), adresa: Šumice 482, 687 31 Šumice, tel.: 605 526 958, e-mail: vilem.j@gmail.com, IČO: 75338378, datová schránka: 4xkyfir. Otisk úředního razítka se signací posouzení je součástí textu.

1. Posouzení zájmů ochrany přírody a krajiny dle zákona č. 114/1992 Sb.

1.1 Celková charakteristika zásahu, jeho rozsah a umístění

Lokalizace:	obec Litošice, okres Pardubice, Pardubický kraj
Dotčená katastrální území:	Litošice
Dotčené pozemky:	482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 532, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 568, 569, 570, 571/1
Obec s rozšířenou působností:	Přelouč
Výměra obory:	315 ha
Délka oplocení:	9 305 m
Kumulativního působení s jinými záměry:	nejsou
Přehled zvažovaných variant:	jedna varianta

1.2 Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy

- Posouzení zásahu do významného krajinného prvku (dále jen VKP) les a vodní tok – „Obora pro divoká prasata Litošice“ vydané 12. 11. 2018 Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště východní Čechy (č. j. 02464/VC/18);
- Odborné posouzení zásahu do významného krajinného prvku (dále jen „VKP“) les a vodní tok v souvislosti s vybudováním oplocení obory Litošice vydané 3. 3. 2023 Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště východní Čechy (č. j. 01302/VC/23)
- Územní plán obce Litošice
- Atelier Aurum s.r.o. (Ing. arch. Ivana Petřů) – Projektová dokumentace k záměru „Obora pro divoká prasata Litošice“, září 2017
- Havránek F., Buriánek V., Bálek J.: Studie proveditelnosti – Obora pro záložní chov bílého jelena Litošice – Projekt chovu a výstavby potřebných zařízení, Institut ekologie a chovu zvěře, s.r.o. 2020.,
- Bejček, V.: Biologické hodnocení ve smyslu § 67 podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění. Studie o vhodnosti přírodních a jiných podmínek pro intenzivní chov pro daný druh zvěře, březen 2020
- Klicpera, J.: Obora Litošice – Posouzení vlivů záměrů na krajinný ráz, prosinec 2017
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.
- Vyhláška č. 395/1992 Sb. kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

1.3 Popis stavu dokumentace a stručná charakteristika technických parametrů

Stavba oplocení obory se nachází v západní až jihozápadní části katastrálního území Litošice, na území Pardubického kraje (na hranici s krajem Středočeským), cca 9 km jihozápadně od Přelouče. Oplocení nijak nenavazuje na stávající zástavbu ani oplocené pozemky. Druhy oplocených pozemků jsou lesní pozemky, ostatní plochy a vodní plocha. Pozemek je svažité jihozápadním směrem. Z hlediska hydrogeologického náleží území obce k hlavnímu povodí řeky Labe. Nadmořská výška řešené části: 329–270 m n.m.

Dle původní předložené projektové dokumentace z roku 2017 byla obora zamýšlena pro chov divokých prasat. Obora měla být koncipována tak, aby bylo zamezeno jejich úniku a zároveň byl umožněn volný průchod drobné zvěře. V rámci stavby nebylo uvažováno kácení stromů, pouze mýcení keřového porostu v trase oplocení.

Z materiálů bylo navrženo použití ocelového pozinkovaného pletiva s Ø drátu 2,8 až 4, s roztečí 150 mm, výška oplocení 1,80 m nad terénem. Nosnými prvky byly dřevěné (akátové) sloupky celkové délky 2,50 m se vzájemnou maximální osovou vzdáleností 3,00 m. Bylo navrženo 7 vjezdů do obory. Oplocení mělo být na čtyřech místech opatřeno čtyřmi záskoky z důvodu propustnosti oplocení obory pro větší živočichy (srnec a větší). Tato výška je pro všechny druhy spárkaté zvěře včetně srnčí překonatelná, na rozdíl od zvěře černé.

Na třech místech oplocení kříží bezejmenné svodnice, dvě jsou trvale zvodněné a další s občasnými průtoky. Jedna z nich nemá stanoveného správce, další jsou ve správě Povodí Labe a ve správě Lesů ČR. Bylo navrženo svodnice, které mají správce, v místech křížení oplocením zatrubnit v délce 2,50 m a zamřížovat mříží s oky 15/15 cm. V místě třetího křížení (občasná svodnice) měla být provedena prohrábka, vyrovnání hrubým kamenivem (drenážní vrstva) a zához z lomového kamene fr. 80 kg.

Oproti původnímu záměru má nyní obora sloužit pro záložní chov jelení zvěře s cílem zabezpečit českou populaci bílých jelenů odpovídajícím počtem jedinců geneticky vhodných pro další chov. Nově založený chov bude sloužit jednak pro selekční práci, a jednak jako záložní chov bílé jelení zvěře pro případ zdravotních problémů apod. v důsledku kterých by došlo k omezení nebo likvidaci stávajícího chovu v Žehušické oboře.

Navržené parametry stavby se téměř neliší od původního návrhu. Liší se výška oplocení, navržená na 2,00 m nad terénem. Dále bylo navrženo oplocení cca 5 ha velké karantény (s odchytným zařízením), která má sloužit i jako selekční zařízení, úpravy komunikace umožňující provoz zařízení, tj. transport krmiv, sledování, lov a sčítání zvěře, vybudování tří krmných areálů, jejichž součástí bude: - příruční sklad krmiv (objemové a jadrné krmivo, dužnaté krmivo) - standardní krmná zařízení sestávající z krmeliště, kde bude možno krmit i „na zem“ (nutné často odstraňovat trus). Součástí zařízení měly být minimálně 4 kazatelny pro pozorování a lov zvěře, a větší množství posedů a žebříků (některé přenosné). V rámci objektu mají být vytvořeny sčítací linie tak, aby počty zvěře bylo možné pravidelně kontrolovat. LHP bude upraven tak, aby odpovídal účelům zařízení obory, tj. lesu zvláštního určení.

Záměrem investora je chovat v oboře bílé jeleny, kteří však prozatím v oboře umístění nejsou. Od umístění záskoků bylo upuštěno z důvodu pozbylí smyslu tohoto opatření. Vzhledem k tomu, že je nyní obora navržena pro chov bílých jelenů, není žádoucí budovat v oplocení záskoky, které by spárkatá zvěř snadno překonala. V místech přechodu oplocení přes vodní toky nedošlo k úpravám jejich koryt. Pletivo plně zachovává funkčnost koryta z hlediska propustnosti vody a umožnění případné migrace živočichů.

2. ÚDAJE O STAVU PŘÍRODY A KRAJINY V DOTČENÉM ÚZEMÍ

2.1 Popis současného stavu přírody a krajiny

Zájmové území je tvořeno lesním komplexem, který je součástí relativně rozsáhlého souvislého pásu lesních porostů na severozápadním okraji Železných hor (již mimo chráněnou krajinnou oblast). Instalovaná obora je umístěna jižně od silnice spojující obce Litošice a Brambory.

Oplocená část lesního komplexu je charakteristická hospodářskými lesy s běžným způsobem obhospodařování (většinou holosečným), s dominantním zastoupením borovice lesní (*Pinus sylvestris*) a smrku ztepilého (*Picea abies*). Zastoupení smrku se od roku 2020 výrazně snížilo v důsledku kůrovcové kalamity. Na holosečích po odstranění kůrovcového dřeva jsou dosazovány borovice lesní.

Na jihozápadním svahu a na dalších fragmentech území se druhové složení blíží přirozenému. Například v úzkém pruhu na svahu podél jižního okraje obory je dle datové vrstvy mapování biotopů v aplikaci Mapomat evidován přírodní biotop suchých acidofilních doubrav (L7.1). Jedná se o prosvětlený porost na svahu se strukturou druhového složení dub zimní (*Quercus petraea s.l.*), dub letní (*Quercus robur*), se slabší příměsí břízy bělokoré (*Betula pendula*), borovice lesní (*Pinus sylvestris*) ve stromovém patře.

Dále jsou v lesním komplexu (spíše ojediněle) zastoupeny druhy: buk lesní (*Fagus sylvatica*), lípa (*Tilia sp.*), habr obecný (*Carpinus betulus*), kaštanovník setý (*Castanea sativa*), modřín ztepilý (*Larix decidua*), javor klen (*Acer pseudoplatanus*), olše lepkavá (*Alnus glutinosa*), několik mladých jedinců jedle bělokoré (*Abies alba*), jedle obrovské (*Abies grandis*), jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia*), jírovec maďal (*Aesculus hippocastanum*), jeden jedinec tisu červeného (*Taxus baccata*).

Zhruba 9 % porostů tvoří nepůvodní druhy dřevin: dub červený (*Quercus rubra*), borovice vejmutovka (*Pinus strobus*), trnovník akát (*Robinia pseudoacacia*), douglaska tisolistá (*Pseudotsuga menziesii*).

V keřovém patře se vyskytují jedinci patra stromového a krušina olšová (*Frangula alnus*). Jejich zastoupení je ale nepatrné. V bylinném patře převažují traviny (*Festuca rubra s.l.*, *Fovina*, *Poa nemoralis*).

Významný je také podíl vodou ovlivněných stanovišť oglejeného až podmáčeného charakteru, z nichž některá byla odvodněna sítí melioračních příkopů.

Na území obory se nachází dle nálezových databází (NDOP, AVIF) a průzkumu prof. Bejčka (2020) následující druhy:

Odborný název	Český název	§	RL	Výskyt		
				NDOP (2009–2020)	Bejček (2020)	AVIF (2015–2017)
<i>Accipiter gentilis</i>	jestřáb lesní	O	VU	x	x	
<i>Accipiter nisus</i>	krahujec obecný	SO	VU	x	x	
<i>Bubo bubo</i>	výr velký	O	EN	x		
<i>Columba oenas</i>	holub doupňák	SO	VU	x	x	
<i>Corvus corax</i>	krkavec velký	O		x	x	
<i>Dendrocoptes medius</i>	strakapoud prostřední	O	VU	x		
<i>Falco subbuteo</i>	ostříž lesní	SO			x	
<i>Lanius collurio</i>	tuhýk obecný	O			x	
<i>Lilium martagon</i>	lilie zlatohlavá	O		x		
<i>Lullula arborea</i>	skřivan lesní	SO	EN	x	x	x
<i>Luscinia megarhynchos</i>	slavík obecný	O			x	
<i>Muscicapa striata</i>	lejsek šedý	O			x	
<i>Nucifraga caryocatactes</i>	ořešník kropenatý	O			x	
<i>Oriolus oriolus</i>	žluva hajní	SO			x	
<i>Taxus baccata</i>	tis červený	SO	VU	x		
<i>Upupa epops</i>	dudek chocholatý	SO	EN			x
<i>Zootoca vivipara</i>	ještěrka živorodá	SO	NT	x		

§ = kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.: O = ohrožený, SO = silně ohrožený, KO = kriticky ohrožený.

RL = stupeň ohrožení podle červených seznamů ČR (Hejda, Farkač, Chobot 2017; Chobot, Němec 2017): CR = kriticky ohrožený, EN = ohrožený, VU = zranitelný, NT = téměř ohrožený.

V rámci šetření byl v širším okolí proveden monitoring na možný výskyt losa evropského. Průzkum byl zahájen v 11. 1. 2023 a ukončen byl 9. 11. 2023. Instalováno bylo celkem 11 pozic fotopastí v průběhu celé doby. Prochodeno bylo 60,5 km na celkem 17 trasách (denní doby se lišily, zpravidla se jednalo o ranní hodiny).

Na záznamech fotopastí nebyly během uvedené doby zjištěny žádné záznamy losa evropského. Fotopasti snímaly například srnčí, dančí a černou zvěř, lišky, sovy, kočky, běžce, lesní dělníky, houbaře, pejskaře. Výskyt losa se touto metodou monitoringu nepotvrdil.

Na sledovaných úsecích širšího okolí byly sledovány různé pobytové znaky zvířat, avšak ani tady se nepotvrdili žádné pobytové znaky, které by nasvědčovaly, že v danými úseky prošel nebo se zde zdržoval los evropský. Bezprostřední okolí obory i její širší okolí v akčním radiu 5 km (na ploše migračního koridoru velkých savců) monitorováno na výskyt losa evropského. Monitoring proběhl pomocí fotopastí a pěších pochůzek. Za období 11 měsíců nebyla zjištěna přítomnost samotného losa a ani nebyly zajištěny pobytové stopy.

V rámci rešerše v nálezových databázích byl dodatečně zadán příkaz k identifikaci výskytu losa evropského v minulosti. Výsledkem je přehledová mapa výskytu losa evropského v širším okolí obory (viz přílohy). Zde je zobrazen samotný koridor velkých savců a všechny doložené výskyty, které na NDOP (AOPK 2023a) figurují. Nejbližší (a zároveň nemladší) výskyt k oboře je z roku 2017 (Mgr. Kateřina Machová, 21. 11. 2017 na silnici mezi obcemi Zdechovice a Bernardov, cca 9 km severoseverozápadně od plánované obory). Nejstarší výskyt je z roku 1969. Častý byl výskyt v letech 1977–1992.

2.2 Chráněné zájmy, které budou pravděpodobně zásahem ovlivněny

V Tab. 1 je uveden přehled chráněných zájmů přírody podle částí **druhé** (obecná ochrana přírody a krajiny), **třetí** (zvláště chráněná území) a **páté** (památné stromy, zvláště chráněné druhy rostlin, živočichů a nerostů) dle zákona č. 114/1992 Sb., kterých se **může záměr dotknout** a mít na ně negativní vliv. V případě, že je ve sloupci Negativní vliv uvedeno **ano**, je vliv dále vyhodnocován. Jestliže je uvedeno **ne**, není vliv v rámci toho hodnocení dále řešen.

Tab. 1 Řešené zájmy ochrany přírody

Druh ochranného zájmu	Negativní vliv
Obecná ochrana přírody a krajiny	
Územní systémy ekologické stability	ano
Významné krajinné prvky	ano
Ochrana volně žijících ptáků	ne
Ochrana dřevin rostoucích mimo les	ne
Ochrana a využití jeskyní	ne
Ochrana paleontologických nálezů	ne
Ochrana krajinného rázu	ne
Přechodné chráněné plochy	ne
Zvláště chráněná území	
Národní parky	ne
Chráněné krajinné oblasti	ne
Národní přírodní rezervace	ne
Přírodní rezervace	ne
Národní přírodní památky	ne
Přírodní památky	ne
Památné stromy, zvláště chráněné druhy rostlin, živočichů a nerostů	
Památné stromy a jejich ochranná pásma	ne
Zvláště chráněné rostliny	ne
Zvláště chránění živočichové	ano
Zvláštní ochrana nerostů	ne
Ostatní (pouze informativní)	
Ptačí oblast	ne
Evropsky významná lokalita	ne
Zásah do zemědělského půdního fondu	ne
Zásah do pozemku určeného k plnění funkce lesa	ne

2.3 Cíle ochrany zájmů

Hodnocení je zaměřeno na zjištění negativního zásahu, který by se mohl dotknout zájmů chráněných podle částí druhé (Obecná ochrana přírody a krajiny), třetí (Zvláště chráněná území) a páté (Památné stromy, zvláště chráněné druhy rostlin, živočichů a nerostů) dle zákona č. 114/1992 Sb.

Cílem tohoto hodnocení je zjištění možného vlivu na:

- územní systémy ekologické stability
- významné krajinné prvky (vodní tok, les)
- zvláště chráněné druhy živočichů

3. HODNOCENÍ VLIVŮ

3.1 Zhodnocení dostatečnosti podkladů pro posouzení vlivu zásahu

Dokumenty doručené zadavatelem týkající se záměru jsou uvedeny v kap. 1.3. Dále byly k účelům hodnocení použity dokumenty dostupné na webových stránkách obce Litošice (původní projektová dokumentace záměru, dokumenty řízení) a její území plán. Zmíněné dokumenty jsou relevantním podkladem a lze je hodnotit jako dostatečné pro hodnocení stavu zájmů ochrany přírody a krajiny dle zákona č. 114/1992 Sb.

3.2 Celková identifikace a popis předpokládaných vlivů zásahu na chráněné zájmy

Dotčené zájmy ochrany přírody a krajiny	Potenciální negativní vliv	Popis vlivu	Zhodnocení vlivu
VÝZNAMNÉ KRAJINNÉ PRVKY	Zásah do vodních toků vedoucích k ohrožení nebo oslabení ekologicko-stabilizační funkce	Původně bylo navrženo zatrubnění dvou vodotečí a opevnění třetí z nich záhozem z lomového kamene.	Vzhledem k tomu, že nedošlo k opevnění koryt vodních toků a zatrubnění, je vliv záměru na ekologicko-stabilizační funkci zanedbatelný. Pletivo, které překonává vodoteče, sice tvoří bariéru, ta je ale pro drobné živočichy překonatelná a rovněž tak pro proudění vody. Vzhledem k tomu, že se jedná o drobné vodoteče, nelze zde předpokládat ryby, na které by mělo mít oplocení významnější vliv. Pouze je nezbytné pravidelně kontrolovat zanášení koryta v místě oplocení a v případě nutnosti jej čistit, aby nedošlo k jejich zneprůchodnění.
		V současnosti je oplocení v místě překonání koryta vodního toku již realizováno a pouze jej překonává bez dalších plánovaných úprav.	
	Vyšší intenzita aktivní činnosti zvěře v blízkosti dotčených vodních toků (napájení, kaliště, rytí).	Překročení únosné kapacity území a přezvěžení obory může mít negativní vliv na vodní toky vlivem rozrývání břehů a s tím spojené ničení břehových porostů, znečišťování vodního toků a zásahů do organismů vázaných na vodní prostředí. Vzhledem k tomu, že v současnosti nebyly na předmětném území zaznamenány významné škody na břehových porostech, které by tímto způsobem mohly být dotčeny ani významné organismy vázané na tento typ biotopu, nepředpokládá se v tomto směru negativní vliv. Občasné rozrytí břehů může naopak pomoci rozvoji a obnově břehových porostů.	
Vliv zvěře na druhové složení lesa	Přímý i nepřímý vliv zvýšené koncentrace zvěře na druhové složení existujícího společenstva a jeho následné kvalitativní i kvantitativní změny (okus, loupání, rytí).	V současnosti se jedná především o hospodářský les se zaměřením na jehličnaté stromy a s převahou holosečného způsobu hospodaření. Již před realizací oplocení se zde vyskytovala černá a spárkatá zvěř, která podobu lesního porostu ovlivňovala. Realizací oplocení může dojít k navýšení koncentrace zvěře, ale vzhledem k charakteru biotopu se nepředpokládá významný vliv na současné druhové složení za předpokladu, že budou stavy zvěře sledovány a regulovány. Ochranařský významné části obory, které by bylo vhodné od vlivů zvěře chránit, lze oplocit a individuálně chránit. Realizace obory může mít na lesní společenstva naopak pozitivní vliv v důsledku změny způsobu využití lesa – z lesa hospodářského na les zvláštního určení, kde by bylo možné ustoupit od intenzivního lesnického hospodaření a realizovat různá opatření na podporu biodiverzity, která jsou rovněž navržena v rámci kompenzačních opatření.	

ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÍ ŽIVOČICHOVÉ	Ohrožení/rušni/ usmrcení	Vliv zvýšené koncentrace výskytu spárkaté zvěře na zvláště chráněné druhy živočichů.	V předmětné lokalitě – v oboře neproběhl souvislejší biologický průzkum. Zdroje jsou pouze z NDOP a z hodnocení vypracované prof. Bejčkem (2020). Přesto bylo zjištěno několik zvláště chráněných druhů. Už nyní se jeví lokalita jako ohnisko biodiverzity. Avšak u těchto druhů nehrozí zásadní vliv na populace nebo jejich biotopy. Naopak navržena jsou kompenzační opatření, která biodiverzitu ještě zvýší.
	Poškození/zánik biotopů Omezení průchodnosti krajiny pro velké savce	Zhoršení prostupnosti krajiny pro velké savce.	Jako potenciální negativní vliv výstavby obory je možné hodnotit narušení migrace losa evropského. Výstavbou obory však nebyla konektivita zásadně narušena, ale pouze omezena. K přerušení nebo znemožnění migrace by došlo v případě uzavření celého profilu. Oboru je možné podejít/hadejít z jižní i severní trasy, navíc se jedná o jednu z dvou větví. Druhá, severní větvev je ponechána takřka bez překážek. K zúžení profilu dochází na trase dlouhé cca 2 km), přičemž vždy je zachován průchod min. 80 m. Ačkoliv los vyžaduje šířku koridoru 500 m, bude jeho migrace možná. Tudiž není narušena spojitost. V trase koridoru velkých savců se v akčním rádiu 5 km nachází například kamenolom (snížený profil na cca 300 m) nebo severněji položena obora Morašice na chov divokých prasat).
ÚZEMNÍ SYSTÉM EKOLOGICKÉ STABILITY	Regionální ÚSES	RBC 920 Litošice RBK 1328 Litošice-Ledecká obora	Biokoridory jsou realizovány za účelem propojení biocenter a měla by být zachována jejich průchodnost. Oplocení zasahuje do uvedeného biocentra a biokoridoru pouze okrajově. V rámci biokoridoru tak bude zachován prostor pro migraci živočichů i přes realizaci oplocení v okrajové jihozápadní části. Na funkci regionálního biocentra nemá obora rovněž vliv, neoplocená zůstává převážná část biocentra a způsob využití oplocené části biocentra se nebude měnit (les).
	Lokální ÚSES	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LBC 1 Na závěrce ▪ LBK 2 (propojuje LBC 1 – LBC 3) ▪ LBC 3 Stráně ▪ LBC 5 Na hrádku ▪ LBK 6 (propojuje LBC 3 – RBC 920) ▪ LBK 7 (propojuje LBC 1 a LBC 8) 	V případě vymezení lokálních ÚSES je mezi biocentry předpokladem migrace drobnějších živočichů. Zaplacení přetínající několika úseků LBK je sice bariérou, ale vzhledem ke způsobu provedení oplocení je překonatelná pro menší zvířata do velikosti zajíce, lišky či jezevce. Současný stav biocenter by se po realizaci záměru mohl naopak zlepšit z důvodu změny využití lesa a možnosti realizace prvků na podporu biodiverzity v těchto částech obory.

3.3 Vyhodnocení očekávaných vlivů zásahu na chráněné zájmy

Řešeny byly tři zájmy ochrany přírody, které mohou být ovlivněny stavbou oborního plotu. Jedná se územní systémy ekologické stability, významné krajinné prvky (vodní tok, les) a zvláště chráněné druhy živočichů.

Po zhodnocení vlivů bylo zjištěno, že může potenciálně dojít k mírnému zhoršení prostupnosti krajiny pro losa evropského. Ačkoliv je obora v trase jeho migračního koridoru, nedochází zde k trvalé bariéře, která by zabránila volnému pohybu losa. Připustit lze, že došlo ke zúžení koridoru v některých místech, pohyb by však nebyl znemožněn. Konektivita nebyla významně narušena – došlo by k tomu pouze v případě uzavření celého profilu. Los může územím projít jižní i severní strany, kdy je zachován minimální průchod široký 80 m (situace je zobrazena v příloze P2). Průměrná šířka ve zúžené části činí 343 m. Migrace je

tedy možná. Navíc los patrně ve frekventovaném území (např. při severní hranici vede místní komunikace s běžným provozem) nebo příliš dlouho setrvávat a bude se snažit z místa obejít.

Navíc z konkrétní oblasti nejsou známy přímé nálezy, které by dokazovaly zvýšený pohyb, a tudíž potřebu koridoru širokého až 500 m. V širším okolí byl proveden jedenáctiměsíční monitoring cílený na prokázání výskytu losa evropského s negativním výsledkem. Poslední nález je dle NDOP je z roku 2017 vzdálen cca 8 km, přičemž není znám směr, odkud konkrétní samec, jak je uvedeno u nálezu, přesně přišel. Ostatní nálezy jsou staršího data z let 1970–1993. V případě, že není prokázán výskyt losa evropského v užším okolí obory, např. dlouholetým průzkumem, nelze hovořit o biotopu, ale pouze o potenciálním výskytu. Proto není nutné, aby byl na všech místech striktně vymezen tak široký koridor. Zásadní je, aby byl vymezen koridor v dostatečné šíři, což je aktuálně splněno (viz příloha P2).

Dále byl vyhodnocen vliv na územní systém ekologické stability. U všech skladebných částí se jedná o lesní typ, kde složité vymezení kostry ekologické stability. Vliv na ÚSES je podrobněji rozebrán v kap. 3.2. Realizací oplocení sice došlo k vytvoření bariéry, ale lze předpokládat, že jej drobnější živočichové, kteří na předmětném území budou převažovat, překonají. Negativní vliv může být také kompenzován zlepšením stavu stávajících lokálních biocenter uvnitř oplocené obory.

V případě lesa se bude jednat o vliv zvěře uvnitř obory. K celkovému poškození lesa zvěří by nemělo docházet. Lze připustit, že bude docházet k lokálnímu poškozování kultur zvěří (okus, loupání, rytí). Cílem vlastníka by však mělo být zdravé prostředí. Případné škody budou eliminovány udržováním nízkého stavu zvěře vysoké a v podobě oplocenek a individuálních ochran. Navíc budou podniknuty kroky ke zlepšení stavu lesních porostů (např. vyšší zastoupení listnáčů), odstraňování invazních druhů, které se v oboře vyskytují, aj. Oplocení jako takové nebude narušovat estetický vzhled okolí, což bylo doloženo posudkem Ing. Jiří Klicpery (2017). Stavbou oplocení nelze poškodit nebo zničit území (to by se jednalo v případě pokácení lesa a stavbu budov apod.)

V případě VKP – vodní toky dojde jednoznačně k pozitivním vlivům na vodní toky a les, jehož jsou vodní toky součástí. Záměrem vlastníka je komplexní revitalizace, resp. obnova všech vodních toků, resp. vodotečí a doplnění mokřadů a tůní. Vlivem toho, že se bude zlepšovat stav lesních porostů (po stránce druhové, věkové, prostorové i ekologické), bude docházet ke zvyšování biodiverzity.

Součástí péče o oboru jsou navržena kompenzační opatření, která budou mít pozitivní vliv nejen na lesní porosty, ale i zvláště chráněné druhy, které se vyskytují přímo v oboře (havran, výr, ještěrka), ale i v bezprostředním okolí. Zásadní budou i zmírňující opatření. Z tohoto pohledu můžeme považovat oplocenou část za takové nepřímé opatření, které povede k eliminaci rušení živočichů ve vývojových stádiích, např. výr při sezení.

Očekávaný přínosem obory je také podpora a ochrana záložního chovu bílých jelenů a vytvoření aklimatizační obůrky. Obora, která vznikla v místech původní obory v okolí myslivny Vedralka, je zásadním opatřením pro zachování národního kulturního dědictví. Je nezbytné současnou populaci v oboře Žehušice rozdělit tak, aby nedocházelo k projevům negativních důsledků příbuzenské plemenitby – tzv. inbrední deprese. V tomto směru se potkávají dva zájmy ochrany přírody – ochrana bílých jelenů a ochrana losa evropského – mezi kterými je nezbytné rozhodnout. Vzhledem k tomu, že se jedná v případě jelenů specifický případ lokálního charakteru, je ochrana populace bílého jelena zásadnější. U losa nedochází k zásadnímu střetu s migrací a jeho teritorium je v řádech desítek až stovek kilometrů čtverečních. Naopak bílý jelen vyžaduje oplocenou část a jeho potřeba prostoru v případě obory je na úrovni cca 300 ha. Proto je nezbytné brát ohled i na ochranu jelena bílého, který má v tomto případě vyšší prioritu.

3.4 Návrh opatření k vyloučení či zmírnění negativních vlivů zásahu na chráněné zájmy a další požadavky

Č. OPATŘENÍ	OPATŘENÍ
1	Zajištění ekologického dozoru, který bude provádět pravidelné kontroly stavu biodiverzity a kontrolovat plnění kompenzačních opatření (podmínky budou určeny až na základě podepsané smlouvy o spolupráci).
2	Postupná přeměna lesních porostů na cílové typy biotopů: L7.1 Suché acidofilní doubravy L3.1 Hercynské dubohabřiny L2.2 Údolní jasanovo-olšové luhy Zajištění alespoň na 1/3 z celkového území během 10 let.
3	Převod části porostů na nízký les a ve vybraných partiích vytvoření tzv. řídkolesa snížením zakmenění pod 0,7. Zajištění alespoň na 2 % z celkového území v horizontu 10 let.
4	Budování vnitřních oplocenek (dřevěných) na ochranu vysázených dřevin a přirozeného zmlazení, doplňování individuálních ochran z dřevěného bednění k vybraným jedincům, především jedincům cenných listnáčů.
5	Ponechávání mrtvého dřeva naležato (kmeny, valy z nehroubí) a nastojato (zlomy, pahýly, mrtvé stromy).
6	Výsadba cenných dřevin, např. jabloň lesní, hrušeň polnička, jeřáb břek, jeřáb oskeruše, třešeň ptačí, tis červený aj., včetně zajištění jejich ochrany. (alespoň 5 000 ks na celkovém území)
7	Založení porostů hlavatých vrb (ořezem i výsadbou) v blízkosti vodních biotopů na podporu saproxylického hmyzu, šplhavců, doupných ptáků a netopýrů (alespoň 100 ks z celkového území)
8	Zvýšení heterogenity území založením nových stanovišť: <ul style="list-style-type: none"> ▪ travnaté palouky se solitérami dřevinami (alespoň 3 % z celkového území) ▪ luční enklávy dle typu biotopů – T1.1 Mezofilní ovsíkové louky, T5.3 Kostřavové trávníky písčin, T5.5 Acidofilní trávníky mělkých půd, T3.1 Skalní vegetace s kostřavou sivou (alespoň 2 % z celkového území) ▪ tůně, mokřady a rákosiny (alespoň 3 % z celkového území) ▪ vysoké mezofilní a xerofilní křoviny (alespoň 2 % z celkového území) Zajištění alespoň na 10 % z celkového území v horizontu 10 let.
9	Nastavení péče o nové biotopy ve formě ochrannářského managementu a vytvoření plánu péče pro zvláště chráněné druhy.
10	Revitalizace stávajících všech vodních toků, tvorba nových mokřadů a tůň a obnova rybníka.
11	Vyvěšení různých druhů ptačích budek, budek pro netopýry a hnízdních podložek (alespoň 500 ks na celkovém území).
12	Instalace individuálních ochran, např. klecí na ochranu zvláště chráněné lilie zlatohlávkou.
13	Sanace erodovaných svahů, zejm. tam, kde hrozí zvýšená eroze, např. vlivem ochozů zvěře. Může se jednat o technické i biologické opatření.
14	Obnova skalních útvarů – Vlčí skála, Velká ruda, U Vedralky.
15	Zajištění celoročních průzkumů (botanika, entomologie, ornitologie) a předávání dat orgánům ochrany přírody.
16	Celoplošný monitoring a likvidace invazních rostlin, zejm. regulace invazních dřevin – akát, dub červený, borovice vejmutovka.
17	Zřízení aklimatizační obůrky pro nově přichozí kusy jelení zvěře.
18	Stanovení maximálních počtů zvěře v oboře, zejm. černé, tak aby se eliminovaly škody na dřevinách a půdním krytu.
19	Zpřístupnění obory a volný pohyb v době mimo doby říje, kladení a lovu, organizování dnu otevřených dveří a exkurzí.
20	Celoroční monitoring losa v 5km perimetru od obory (pomocí fotopastí, kamer).

3.5 ZÁVĚR HODNOCENÍ

V rámci hodnocení byly prostudovány předložené dokumenty a další podklady. Pro lepší popis okolí byly z dostupných zdrojů získány další informace o přírodních podmínkách, z územního plánu obce a ze záznamů v nálezových databázích.

Zjištěn byl nepřímý vliv na zvláště chráněné druhy živočichů, kdy oplocení, resp. obora zčásti zasahuje do trasy migračního koridoru velkýh savců. Konkrétně se jedná o losa evropského, který v koridoru může potenciálně migrovat. Nepřímý vliv je uveden ze dvou důvodů. Výskyt losa v kritickém úseku nebyl dosud potvrzen. Navíc konektivita nebyla významně narušena, ale pouze omezena. O přímý negativní vliv by se jednalo, kdyby došlo k přerušení nebo znemožnění migrace v celém profilu. Los může teoreticky obejít oboru z jižní i severní strany. K omezení dochází (cca na trase 2 km), ale vždy je zachován průchod min. 80 m. Ačkoliv los vyžaduje šířku koridoru 500 m, bude jeho migrace možná.

U dalších možných vlivů na zájmy ochrany přírody – významný krajinný prvek (les, vodní tok), systém ekologické stability – nebyl shledán závažný vliv nebo vliv, který by vážně ohrožoval zájmy ochrany přírody. Naopak se obora může mít pozitivní vliv, např. eliminace rušení živočichů ve vývojových stádiích, např. výr při sezení, náhradní obora pro chov unikátního jelena bílého nebo možnosti realizací navržených opatření na podporu a zvyšování biodiverzity. Součástí posudku jsou navržena kompenzační opatření, která budou mít pozitivní vliv nejen na lesní porosty, ale i zvláště i další chráněné druhy.

Na základě posouzení záměru a všech zjištěných skutečností lze konstatovat, že záměr realizace **nemá závažný vliv**, který by se mohl dotknout zájmů chráněných podle částí druhé, třetí a páté zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny

V Brně 15. 11. 2023

Ing. Vilém Jurek

4. Rozbor vydaných správních dokumentů a návrh kompenzačních opatření

4.1. Rozbor vydaných správních dokumentů

K rozboru byly dodány následující dokumenty:

- [1] Posouzení zásahu do významného krajinného prvku (dále jen VKP) les a vodní tok – „Obora pro divoká prasata Litošice“ vydané 12. 11. 2018 Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště východní Čechy (č. j. 02464/VC/18); – zkráceně „Posouzení AOPK (2018)“
- [2] Odborné posouzení zásahu do významného krajinného prvku (dále jen „VKP“) les a vodní tok v souvislosti s vybudováním oplocení obory Litošice vydané 3. 3. 2023 Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště východní Čechy (č. j. 01302/VC/23) – zkráceně „Posouzení AOPK (2023)“
- [3] Žádost o poskytnutí podkladů a sdělení České inspekce životního prostředí, oblastní inspektorát Hradec Králové ze dne 31. 8. 2023 adresovaný Městskému úřadu Přelouč (č. j. ČIŽP/45/2023/6673)
- [4] Usnesení o zastavení řízení vydané Městským úřadem Přelouč, odbor stavební ze dne 5. 10. 2023 (č. j. MUPC 16844/2023)
- [5] Odpověď Městského úřadu Přelouč vydaná na 6. 10. 2023 na Žádost o poskytnutí podkladů a sdělení vydaní (č. j. MUPC 18091/2023)
- [6] Usnesení České inspekce životního prostředí, oblastní inspektorát Hradec Králové ze dne 31. 10. 2023 adresované právnické osobě Enlino a. s. (č.j. ČIŽP/45/2023/8316)
- [7] Plán péče o přírodní památku Žehušická obora na období 2010–2019 schválený dne 2. 12. 2010 (č. j. 191670/2010/KUSK) – zkráceně „Plán péče“

Na základě prvotní analýzy byly dále řešeny dokumenty: [1], [2], [7].

Z jednotlivých dokumentů jsou v následujícím textu vybrány předmětné pasáže, které jsou okomentovány.

1. Posouzení AOPK (2018)

1.1 „Vzhledem k biotopovým nárokům losa evropského a značné pohyblivosti tohoto druhu považuje Agentura záměrem dotčené lesní porosty za jeho biotop.“ (str. 4)

KOMENTÁŘ: Z konkrétní oblasti nejsou známy přímé nálezy. Poslední nález je dle Nálezové databáze ochrany přírody (NDOP) je z roku 2017, přičemž není znám směr, odkud konkrétní samec, jak je uvedeno u nálezu, přesně přišel. Vzdálenost od obory je cca 8 km. Ostatní nálezy jsou staršího data z let 1970–1993. O biotop, resp. habitat se možná jedná, není to však potvrzeno průzkumem, resp. provedený monitoring výskyt losa naopak neprokázal. V tomto případě bude proto žádoucí, aby bylo prováděno monitorování losa evropského v dané lokalitě a jejím širším okolí.

1.2 „Agentura považuje předmětný VKP za ekologicky a esteticky hodnotnou část krajiny. Její estetický význam spatřuje v pozitivním vlivu souvislého porostu smíšeného lesa na krajinný prostor.“ (str. 4)

KOMENTÁŘ: Území je tvořeno hospodářským lesem s převahou borovice lesní a se zastoupením invazních druhů dřevin – dubu červeného, trnovníku akátu či borovice. V minulosti se zde nacházely i porosty smrku ztepilého. Ty však vlivem lýkožrouta smrkového uhynuly a území je tvořeno většími holinami. Tyto holiny je vhodné využít jako možnost vytvoření cenných prvků lesních světlin, které jsou tvořeny palouky a lučními enklávami. Tento stav je vhodný právě pro oborování, neboť zvěř preferuje pestré podmínky z pohledu biotopů. V oplocené části budou tyto funkce podpořeny vytvářením nových biotopů a zlepšení stavu současných stanovišť

1.3 „Předmětný záměr způsobí dle našeho názoru nepřímou, z dlouhodobého pohledu vratnou, změnu na ploše o velikosti plánované obory, tedy cca 315 ha. Vzhledem k velikosti předmětného VKP (dle orientačního odhadu cca 40 km², tedy 4.000 ha) se jedná o částečné ovlivnění lesního biotopu na přibližně 8 % jeho celkové plochy.“ (str. 5)

KOMENTÁŘ: AOPK v roce 2018 konstatovala, že se jedná **pouze** o nepřímou změnu a **jen** částečné ovlivnění.

1.4 „Agentura zastává názor, že vliv plánovaného záměru na ekologicko-stabilizační funkci VKP les bude mírně negativní, avšak s ohledem na rozlohu předmětného VKP jej považujeme za únosný.“ (str. 5)

KOMENTÁŘ: AOPK i zde uvedla, že záměr je mírně negativní a únosný. V tomto směru je možné záměr kompenzovat a nastavit zmírňující opatření.

1.5 „Agentura rovněž očekává změny v prostorovém rozložení a druhovém složení lesního porostu vlivem realizace záměru (zapříčiněné zejména vyšší intenzitou aktivní činnosti černé zvěře na lokalitě než v okolních lesních porostech). Zachování lesního porostu jako takového (resp. jeho obnova) však nebude dle našeho názoru ohroženo (s ohledem na plánovanou ochranu skupinových a plošných výsadeb i na jednotlivě ochráněné individuální dosadby).“ (str. 5)

KOMENTÁŘ: V tomto vyjádření AOPK se hovořilo ještě o oboře pro černou zvěř. Aktuálně se bude jednat o oboru jelení zvěře. Snaha vlastníka je současné lesní porosty zachovat v případě chovu oborou druhů zvěře. To se bude naplňovat zvýšenou ochranou porostů, tak postupnou diverzifikací oplocené části, aby se uvnitř obory vytvořila pestrá mozaika společenstev. Důležité v tomto případě je, že AOPK konstatovala, že zachování obnovy lesa bude zachováno.

1.6 „V případě nálezu environmentálně významných druhů organizmů by bylo potřebné dodatečné provedení takových opatření, která by minimalizovala vliv plánovaného záměru na jejich populace.“ (str. 5)

KOMENTÁŘ: Součástí péče o oboru jsou navržena kompenzační opatření, která budou mít pozitivní vliv nejen na lesní porosty, ale i zvláště chráněné druhy, které se vyskytují přímo v oboře (havran, výr, ještěrka), ale i v bezprostředním okolí. Zásadní budou i zmírňující opatření. Z tohoto pohledu můžeme považovat oplocenou část za takové nepřímé opatření, které povede k eliminaci rušení živočichů ve vývojových stádiích, např. výr při sezení.

1.7 „Z výše uvedených důvodů považujeme realizaci plánovaného záměru s ohledem na ekologicko-stabilizační a estetickou funkci VKP les a vodní tok a jeho obnovu, za přípustnou.“ (str. 5)

KOMENTÁŘ: Bude jednoznačně docházet k pozitivním vlivům na les i vodní toky. Zlepší se stav lesních porostů (např. vyšší zastoupení listnáčů), péče bude zaměřena na **postupné odstraňování invazních druhů, které se v oboře vyskytují**. Záměrem vlastníka je komplexní revitalizace, resp. obnova všech vodních toků, resp. vodotečí a doplnění mokřadů a tůní. Vlivem toho, že se bude zlepšovat stav lesních porostů (po stránce druhové, věkové, prostorové i ekologické), bude docházet ke zvyšování biodiverzity.

1.8 „V prostoru plánované obory se nacházejí níže uvedené prvky ÚSES... Agentura zastává názor, že předložený záměr způsobí částečné nežádoucí omezení funkčnosti všech výše uvedených skladebných prvků ÚSES.“ (str. 7–8)

KOMENTÁŘ: Obora zasahuje do ÚSES. Přímo v oboře se nachází lokální biocentra LBC1 Na Závěrce, LBC3 Stráně a na ně navazující biokoridory LBK2, LBK4, LBK6 a LBK7. Ve východní části je zásah do regionálních prvků ÚSES – RBC920 Litošice a RBK1329 Litošice-Ledecká obora. Tím dochází k *přerušení vzájemně propojených souborů přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu*, jak je uvedeno v ZOPK § 3, odst. 1), písm. a). Tento vliv by měl být hodnocen dle § 67 ZOPK („H67“).

1.9 „Agentura zastává názor, že předložený záměr způsobí nežádoucí částečné omezení funkčnosti všech výše uvedených skladebných prvků ÚSES a nelze jej z tohoto důvodu povolit.“ (str. 8)

KOMENTÁŘ: AOPK má v tomto oprávněný názor, že dojde k částečnému omezení funkčnosti ÚSES. Reálně se však jedná skutečně o částečné narušení a koridory je propustný. U předmětného RBC920 Litošice se jedná o lesní typ, kde je povětšinou složité vymezení kostry ekologické stability, která je výchozí pro ÚSES. Vliv by byl při hodnocení H67 shledán jako neutrální. Pro případný střet je vhodné zvážit možnost vyplocení části obory alespoň v místě, kde dochází k uzavření části biocentra RBC920.

1.10 „Dle názoru Agentury dojde realizací předmětného záměru a jeho provozováním k částečnému poškození VKP les a vodní tok. Tato změna bude vratná a dle našeho názoru lze vybudování obory pro divoká prasata z pohledu jejího vlivu na VKP v lokalitě přípustit. Z hlediska vlivu oborního chovu divokých prasat na ostatní zájmy chráněné zákonem (ochrana zvláště chráněných druhů organizmů, ÚSES) považujeme plánovaný záměr v navržené podobě za nerealizovatelný.“ (str. 9)

KOMENTÁŘ: K poškození vodních toků nedojde, neboť oplocení nemá přímý vliv na ekostabilizační funkce vodních toků. Naopak budou probíhat revitalizační opatření vodotečí a tvorbě mokřadů a tůní, které požadované funkce podpoří.

V případě vlivu na VKP je potřeba rozlišovat vliv zvěře uvnitř obory a vliv oplocení na biodiverzitu. K celkovému poškození lesa zvěří by nemělo docházet. Lze připustit, že se bude jednat o lokální poškození kultur zvěří (okus, loupání, rytí). Navíc jako prevence budou sloužit opatření v podobě udržování nízkého stavu zvěře (černé i vysoké) a v podobě oplocenek a individuálních ochranných pásků. Cílem by mělo být také trvale udržitelné hospodaření, které bude mít pozitivní dopady. Optimální variantou je, aby se uvnitř nastavily takové podmínky, které z obory udělají po stránce biodiverzity nejvhodnější prvek z celého lesního komplexu.

V případě vlivu na VKP–les. V této souvislosti je nutné připomenout definici a ochranu VKP dle ZOPK:

- i. významný krajinný prvek jako ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny utváří její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability;

- ii. využívají se pouze tak, aby nebyla narušena jejich obnova a nedošlo k ohrožení nebo oslabení jejich stabilizační funkce;
- iii. zásah/záměr nesmí vést k poškození nebo zničení významného krajinného prvku nebo ohrožení či oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce.

ad i. oplocení, ani zvěř nesnižuje hodnoty VKP, typický vzhled není narušen

ad ii. v oploceném území nebude narušována obnova, ba naopak stabilizační funkce budou aktivně podporovány na základě principů ochrany přírody

ad iii. stavbou oplocení nelze poškodit nebo zničit území (to by se jednalo v případě pokácení lesa a stavbu budov apod.)

ad iii. ekostabilizační funkce nejsou dodnes definovány a její výklad je volný, k ochraně VKP je v ZOPK uvedeno: „Podrobnosti ochrany významných krajinných prvků stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.“ Tento dokument není ani po 31 letech zpracován.

2. Posouzení AOPK (2023)

2.1 „Dle mapové vrstvy aplikace Mapomat „Průchodnost krajiny pro velké savce“ je oplocená plocha evidovaná jako součást biotopu zvláště chráněných druhů velkých savců.“ (str. 2)

KOMENTÁŘ: Mapové aplikace a studie jsou pouze podpůrným dokumentem. Nelze tedy 100 % rozhodnout, že zájmový úsek je skutečně biotopem velkého savce, resp. losa evropského. Aby se mohlo hovořit o biotopu zvláště chráněného druhu, musela by být potvrzena jeho přítomnost na základě biologického průzkumu, který poté bude zpracován ve formě hodnocení dle § 67 ZOPK, odborné studie nebo znaleckého posudku. Zde je třeba zdůraznit, že v předmětné lokalitě los evropský pozorován dlouhodobě není, limitujícím faktorem pak nepochybně je vybudování D11.

2.2 „Obora leží v území druhého typu, konkrétně v migračním koridoru zajišťujícím konektivitu jádrových území Železné hory a Máchův kraj.“ (str. 3)

KOMENTÁŘ: Konektivita nebyla významně narušena, ale pouze omezena v nevelkém rozsahu. K přerušení nebo znemožnění migrace by došlo v případě uzavření celého profilu. Los může obejít z jižní i severní strany. K mírnému omezení dochází (cca na trase 2 km), ale vždy je zachován průchod min. 80 m. Ačkoliv los vyžaduje šířku koridoru 500 m, bude jeho migrace možná. Navíc los patrně v takto frekventovaném území (např. při severní hranici vede místní komunikace s běžným provozem). Spojitost tedy nemůže být zásadně narušena. Při srovnání širších územních vztahů se v trase koridoru velkých savců v akčním rádiu 5 km nachází například kamenolom (kde snížený profil na cca 300 m) nebo severněji položena obora Morašice na chov divokých prasat.

2.3 „Dle vrstvy územně technických podkladů, rovněž evidované v aplikaci Mapomat, lesními porosty severně nad oplocenou plochou dále prochází trasa regionálního biokoridoru, spojujícího regionální biocentra u obcí Bernardov a Litošice. Oplocená plocha do výše uvedených prvků regionálního ÚSES nijak nezasahuje.“ (str. 3)

KOMENTÁŘ: Dle GIS analýzy obora zasahuje (viz 1.8). ÚSES jsou sice chráněny ZOPK, na druhou stranu neexistuje opět prováděcí vyhláška, který by blíže definovala negativní zásah. Při hodnocení vlivu se prvky ÚSES zohledňují, ale jejich vymahatelnost je složitá. Přímý vliv by znamenal, že se například skladebný prvek ÚSES (vymezený, funkční) zrušil zcela. Zde bude skladební prvek pouze mírně omezen. Vhodným řešením je např. zmenšit rozlohu obory, popř. kompenzace ve vytvoření nových prvků na vhodných místech katastrálního území (a na pozemcích vlastníka).

2.4 „Je patrné, že lesní komplex, jehož je obora součástí, je významným územím z hlediska podpory druhové biodiverzity, zejména vzácných ptačích druhů.“ (str. 3)

KOMENTÁŘ: V předmětné lokalitě – v oboře neproběhl souvislejší biologický průzkum. Zdroje jsou pouze z náleзовých databází a z hodnocení prof. Bejčka (2020). Přímou v oboře bylo zjištěno 17 zvláště chráněných druhů: 9 ohrožených druhů a 8 silně ohrožených druhů. Už nyní se jeví lokalita jako ohnisko biodiverzity. Avšak u těchto druhů nehrozí zásadní vliv na populace nebo jejich biotopy. Naopak navržena jsou kompenzační opatření, která biodiverzitu ještě zvýší.

2.5 „Agentura považuje předmětný VKP les za ekologicky a esteticky hodnotnou část krajiny, a to bez ohledu na skutečnost, že jeho převažující plochu netvoří v současnosti stanovištně původní dřeviny. Jeho nesporný význam spočívá právě ve značné rozloze a umístěním v souvislém pásu lesních porostů. Je možno deklarovat, že předmětný VKP les plnil před výstavbou obory všechny ekologicko-stabilizační funkce. Jedná se zejména o funkce: diversifikace krajinného prostoru, zadržování vody v krajině, podpora malého koloběhu vody a udržování optimálního mikroklimatu, vytváření vhodného prostředí pro výskyt biotopů a stanovišť s výskytem původních druhů rostlin a živočichů vázaných na lesní prostředí, podpora samočisticích procesů, izolační a hygienické funkce (hluk, čistota vzduchu, evapotranspirace, vázání vzdušného oxidu uhličitého), protierozní funkce porostu. Jeho estetický význam je možno spatřovat v pozitivním vlivu na urbanizovaný krajinný prostor.

Jako významný negativní vliv výstavby obory na ekologicko-stabilizační funkce je možno vyhodnotit narušení celistvosti lesního prostředí vlivem trvalé stavby oplocení na významné ploše více než 30 ha. Vliv na ostatní výše vyjmenované ekologicko-stabilizační funkce VKP les je dle našeho názoru nepatrný či žádný.“ (str. 4)

KOMENTÁŘ:

Ekologicky i estetické hodnoty je potřeba doložit posudek vlivu na krajinný ráz. Ten pro vlastníka zpracoval soudní znalec Ing. Jiří Klicpera (2017) se závěrem: **Záměr jako celek nezasahuje významně negativně krajinný ráz, zájmy ochrany přírody ani jiné právem chráněné zájmy.**

Ekologicko-stabilizační funkce VKP jsou v dokumentu stanoveny bez uvedení použité literatury, lze se domnívat, že je to náhodný výběr. Přesná definice není dodnes, jak je již uvedeno v části 1.10, právně dořešena. Nelze se tady opírat o pouhý výčet.

Komentář k uvedeným funkcím:

- **Diversifikace krajinného prostoru** – uvnitř obory budou vznikat v rámci náhradních opatření nové biotopy a lze se domnívat, že se biodiverzita po stránce druhové, prostorové i procesnílepší.
- **Zadržování vody v krajině** – vlivem vybudování obory nemůže dojít k ohrožení této funkce, ba naopak vodní a mokřadní biotopy uvnitř obory budou revitalizovány.
- **Podpora malého koloběhu vody** – obdobně jako u zadržování vody.
- **Udržování optimálního mikroklimatu** – k ohrožení nejde.
- **Vytváření vhodného prostředí pro výskyt biotopů a stanovišť s výskytem původních druhů rostlin a živočichů vázaných na lesní prostředí** – současný stav bude zlepšen realizací navržených kompenzačních opatření, tudíž bude tato funkce zlepšena a vliv bude pozitivní.
- **Podpora samočisticích procesů** – vlivem vybudování obory nemůže dojít k omezení nebo ohrožení samočisticích procesů.
- **Izolační a hygienické funkce** (hluk, čistota vzduchu, evapotranspirace, vázání vzdušného oxidu uhličitého) – vlivem vybudování obory není ani tato funkce ohrožena, nejde ani o likvidaci celých porostů, struktura lesa bude zachována, navíc dojde k navýšení počtu dřevin.

- **Protierozní funkce porostu** – porosty lesa budou zachovány a protierozní činnost by měla být obvyklá jako dosud, vážnosti vlivu oborní zvěře na půdní kryt si je vlastník vědom, proto bude dodržovat stanové počty zvěře a svahy, které se trhaly ještě před stavbou oplocení, budou sanovány.

Území má ekologickou hodnotu už nyní. Oplocením může dojít naopak k lepší stabilizaci populací, zejména tím, že nebudou ptáci rušeni při hnízdění. To se týká například výra, který vyžaduje klidový režim pro zdárné vyhnízdění.

2.6 „Z uvedených důvodů nelze u uvedených vodotečí případné ohrožení, oslabení či poškození ekologicko-stabilizační funkce VKP tok umístěním obory předpokládat.“ (str. 4)

KOMENTÁŘ: Zde je deklarace, že nedojde k ohrožení vodních toků – vodotečí.

2.7 „*Vlivem trvalé stavby oplocení na významné ploše více než 30 ha došlo k významnému oslabení a zároveň ohrožení ekologicko-stabilizační funkce VKP les, konkrétně narušením celistvosti souvislého lesního komplexu, tvořícího za normálních okolností vhodné prostředí pro výskyt biotopů a stanovišť původních druhů rostlin a živočichů vázaných na lesní prostředí. Konkrétně došlo k narušení průchodnosti migračního koridoru zajišťujícího konektivitu jádrových území Železné hory a Máchův kraj, vymezeného v tomto území za účelem ochrany fauny terestrických ekosystémů před fragmentací krajiny v ČR (viz výše). Vznikla tak trvalá bariéra, omezující volný pohyb určité populace živočichů, konkrétně velkých savců. Speciálně výstavba ohrad v lesních komplexech je uváděna jako jeden z nejvýznamnějších faktorů, přispívajících k fragmentaci jádrových území a migračních koridorů v krajině. Na této skutečnosti nic nemění ani v žádosti uvedená zjištění, že v některých místech je oplocení obory průchozí pro divoká prasata a menší savce z důvodu chybějícího dílu oplocení či jeho deformací.*“ (str. 4)

KOMENTÁŘ: Zde je nesoulad s 1.5, kdy celistvost souvislého lesního komplexu není uvedena ve výčtu ekostabilizačních funkcí.

Obecně nelze považovat celistvost za ekostabilizační funkce. Jedná se o součást ekologickou podmínku daných živočichů, resp. rostlin. Záměr nespadá do ochrany VKP, ale do zájmu ochrany zvláště chráněných druhů živočichů.

Vyjádření *vhodné prostředí pro výskyt biotopů a stanovišť původních druhů rostlin a živočichů vázaných na lesní prostředí* je irelevantní. Zjištěné druhy jsou buď velmi mobilní (ptactvo), vázaní na specifické prostředí (výr, ještěrka) nebo jsou statické a jejich šíření je velmi omezené (lilie). Pakliže by se jednalo o negativní vliv, musel by být podložen na základě celoročního průzkumu. Ačkoliv je obora v trase migračního koridoru, nedochází zde k *trvalé bariéře, omezující volný pohyb* (viz 2.1 a 2.2) Připustit lze, že se zúžil v některých místech požadovaný profil 500 m. Pohyb se však neomezil. Situace je uvedena v mapové příloze. Dále je potřeba uvést, že v tomto směru je pohyb losa evropského čistě teoretický. V akčním radiu 5 km los nebyl dosud zaznamenán. Poslední výskyt v roce 2017 byl vzdálen cca 8 km severozápadně od obory. Lze pouze předpokládat, že dochází k migraci losa. Aby se mohla vyhodnotit nefunkčnost zúženého profilu, není k tomu dostatek podkladů. Těmi jsou průzkumy a dlouhodobé monitoringy. Nelze tedy uzavřít, že se v dané lokalitě jedná o skutečný biotop losa evropského.

Možným řešením jsou alternativy k nulové variantě:

- 1) Obora se změní v SV části tak, aby bylo možné deklarovat šířku koridoru 500 m.
- 2) Rozšíření lesa v SZ části Litošic.

5.2 Plán péče

4.1 „Dlouhodobým cílem je udržení dostatečně početné a reprodukce schopné populace standardně bílé jelení zvěře (*Cervus elaphus maral*) při zachování jejího dobrého zdravotního stavu. Toho lze dosáhnout respektováním následujících rámcových zásad:

osvěžovat krev a udržovat početní stavy bílé jelení zvěře na takové úrovni, aby nedocházelo k projevům negativních důsledků příbuzenské plemenitby – inbreedingové deprese (např. tělesné anomálie, relativně nízký věk, zkrácení spodní čelisti, slabá konstituce a nízká natalita). Osvěžení krve spočívá v dovozu cizích (bez příbuzenské vazby s žehušickou populací) jedinců bílé jelení zvěře a jejich začlenění do místní populace. K získání cizí zvěře se doporučuje navázat spolupráci s dalšími držiteli obor zabývajících se chovem bílé jelení zvěře (např. se státním podnikem Lesy České republiky, držitelem obory Žleby a obory Janovice ad.). Před vypuštěním cizí zvěře je nutná její aklimatizace, k tomu slouží tzv. aklimatizační obůrka. Toto zařízení v oboře Žehušice chybí...“ (str. 47 Plánu péče)

KOMENTÁŘ: Není posuzování veterinární hledisko, kdy primárním důvodem budování obory je zamezení případnému šíření nákazy. Plán péče k zajištění zdravé populace bílých jelenů uvádí, že problém chovu jelenů je příbuzenská plemenitba. Toho lze docílit osvěžením krve z jiných obor. Litošická obora může sloužit jako záložní, kdy je možné selektovat vybrané kusy. Dle ústního sdělení odborníka se v Litošické oboře buduje aklimatizační obůrka, která v oboře Žehušice chybí. Proto je žádoucí, aby obora Litošice vznikla jako tzv. záložní. V této souvislosti je důležité, aby bylo zadáno nové zpracování plánu péče PP Žehušická obora, který měl platnost do roku 2019. V novém plánu by se mělo objevit více informací, včetně konkrétního sdělení, že vznik záložní obory je žádoucí.

5. Návrh zmírňujících kompenzačních opatření

Následující opatření jsou navržena pro zmírnění a kompenzaci negativního zásahu do zájmů ochrany přírody – viz konstatování v hodnocení vlivu na zájmy ochrany přírody. Proto, aby se mohl negativní vliv vyloučit, je třeba akceptovat a realizovat navržená opatření. Podmínky poté přebírá orgán státní správy a dává ho do rozhodnutí. V případě, že se opatření nevedou nebo se zvolí, ale pouze ta „měkká“, bude orgán státní správy stále trvat, že záměr čili obora má negativní vliv a je potřeba udělat nápravu dle jeho rozhodnutí – nařídí odstranění plotu. Navržená opatření mají za cíl maximálně posílit biodiverzitu a zároveň ji stabilizovat, zajistit možnosti migrace a naplňovat ekostabilizační funkce. Jsou rozdělena na měkká opatření, které je možné přijmout, a na kompromisní, která je nezbytné a vliv obory zmírňují. Zásadní jsou opatření č. 22 a 23, která lze přijmout obě dvě nebo pouze jedno.

Č. OPATŘENÍ	OPATŘENÍ	KOMENTÁŘ	ZÁVAZNOST
1	Zajištění ekologického dozoru, který bude provádět pravidelné kontroly stavu biodiverzity a kontrolovat plnění kompenzačních opatření.	Pro garanci je nezbytné ustanovit v oboře externí ekologický dozor, který bude dohlížet nad chodem obory, bude účasten jednání s orgány státní správy.	vhodné uvést
2	<u>Postupná přeměna lesních porostů na cílové typy biotopů:</u> L7.1 Suché acidofilní doubravy L3.1 Hercynské dubohabřiny L2.2 Údolní jasanovo-olšové luhy (alespoň 1/3 z celkového území)	Pro zlepšení stavu porostů a zvýšení biodiverzity a ekostabilizačních funkcí je vhodné navrhnout větší procento zastoupení přírodě blízkých biotopů. To bude spočívat především v přeměně druhové na vyšší zastoupení listnáčů a eliminaci nepůvodních dřevin, např. akátu a dubu červeného.	vhodné uvést

3	<i>Převod části porostů na nízký les a ve vybraných partiích vytvoření tzv. řídkolesa snížením zakmenění (alespoň 2 % z celkového území)</i>	Změnit lze i prostorovou skladbu lesa ve formě výmladkového lesa a vytvořením světlých porostů lesostepních charakteru.	vhodné uvést
4	<i>Budování vnitřních oplocenek (dřevěných) na ochranu vysázených dřevin a přirozeného zmlazení, doplňování individuálních ochran z dřevěného bednění k vybraným jedincům</i>	Vlivem zazvěření a vyšší koncentrace jelení zvěře může docházet ke škodám na nových kulturách a náletech. Proto bude nezbytné mechanicky chránit mladé porosty pomocí dřevěných oplocenek a bednění.	vhodné uvést
5	<i>Ponechávání mrtvého dřeva naležato (kmeny, valy z nehroubí) a nastojato (zlomy, pahýly, mrtvé stromy)</i>	Obdobně jako u hlavatých vrh, kdy různé formy mrtvého dřeva mohou hostit velkou škálu hmyzu, šplhavců, doupných ptáků, letounů.	vhodné uvést
6	<i>Výsadba cenných dřevin, např. jabloň lesní, hrušeň polnička, jeřáb břek, jeřáb oskeruše, třešeň pačič, tis červený aj. (alespoň 1 500 ks na celkovém území)</i>	Kromě cenných kaštanů, lip a jilmů lze do porostů formou podsadeb nebo solitérů vkládat uvedené druhy. Zvýší se tím především biodiverzita a například plochy mohou být zdrojem potravy pro ptactvo i savce.	vhodné uvést
7	<i>Založení hlavatých vrh (ořezem i výsadbou) na podporu saproxylického hmyzu, šplhavců, doupných ptáků a netopýrů (alespoň 100 ks z celkového území)</i>	Hlavité vrby jsou jedním z prvků, jak vytvořit optimální podmínky pro specifické druhy, vlajkovým druhem je páchník hnědý.	vhodné uvést
8	<i>Zvýšení heterogenity území založením nových stanovišť:</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>travnaté palouky se solitérami dřevin (alespoň 3 % z celkového území)</i> ▪ <i>luční enklávy dle typu biotopů – T1.1 Mezofilní ovsíkové louky, T5.3 Kostřavové trávníky písčiny, T5.5 Acidofilní trávníky mělkých půd, T3.1 Skalní vegetace s kostřavou sivou (alespoň 2 % z celkového území)</i> ▪ <i>tůně, mokřady a rákosiny (alespoň 3 % z celkového území)</i> ▪ <i>vysoké mezofilní a xerofilní křoviny (alespoň 2 % z celkového území)</i> 	Kromě úpravy lesních typů biotop bude nutné alespoň na 10 % celkové plochy vytvořit nové typy biotopů, které budou mít kladný vliv na biodiverzitu, především to bude mít vliv na zvýšení pestré mozaiky stanovišť pro ostatní druhy, které jsou buď malé, mobilní vzduchem a nemají problém s překonáváním překážky – rostliny, hmyz, obojživelníci, plazi, ptáci, drobní savci a letouni.	vhodné uvést
9	<i>Nastavení péče o nové biotopy ve formě ochrannářského managementu a vytvoření plán péče pro zvláště chráněné druhy</i>	Kromě vytvoření nových biotopů je potřeba deklarovat i jejich udržitelnost ve formě ochrannářského přístupu, který zahrnuje sečení, likvidaci invazních rostlin , vyvěšování budek apod.	vhodné uvést
10	<i>Revitalizace stávajících vodních toků, mokřadů a rybníka</i>	V prostoru obory se nachází tři vodoteče, jeden rybník a několik mokřadů, které je vhodné revitalizovat a provést zde opatření ke zvýšení biodiverzity i zadržení vody v krajině. Pro je vhodným opatřením realizace úprav.	vhodné uvést

11	<i>Vyvěšení různých druhů ptačích budek, bude pro netopýry a hnízdních podložek (alespoň 500 ks na celkovém území)</i>	Pro podporu biodiverzity je možné provést instalaci budek pro různé druhy ptáků a netopýrů, současně je možné na skalních útvarech vytvářet umělé hnízdní podložky pro dravce a sovy.	vhodné uvést
12	<i>Instalace individuálních ochran, např. klecí na ochranu cenné lilie zlatohlávku.</i>	Dalším opatřením, které může posílit biodiverzitu a zároveň se bude jednat o zmírňující opatření.	vhodné uvést
13	<i>Sanace erodovaných svahů, zejm. tam, kde hrozí zvýšená eroze, např. vlivem ochozů zvěře. Může se jednat o technické i biologické opatření.</i>	Bude patrně do budoucna realizováno, jako předcházení erozní činnosti v kaňonech a žlebech.	vhodné uvést
14	<i>Obnova skalních útvarů – Vlčí skála, Velká ruda, U Vedralky.</i>	Na území obory se nachází několik geologických útvarů, které je možné obnovit odstraněním náletů, stabilizací kamenů. Otevřené skály jsou vhodným útočištěm pro heliofilní hmyz, pro ptáky, plazi a zároveň stanovištěm xerothermní vegetace. Díky tomu dojde k výraznému posílení biodiverzity.	vhodné uvést
15	<i>Vybudování nových a rozšíření stávajících prvků ÚSES mimo oboru pro posílení funkcí krajiny a migraci.</i>	Na nelesních pozemcích vlastníka obory, které se nachází mimo oboru, např. v SZ části Litošic a vlastník zde má několik pozemků, je vhodné provést výsadby dřevinné vegetace tak, aby se rozšířil migrační biokoridor. Bude-li se třeba jen jednat o drobné prvky, může to být vhodná nabídka pro kompenzaci.	uvést dle zvážení
16	<i>Celoroční monitoring losa v 5km perimetru od obory (pomocí fotopastí, kamer).</i>	Pro zjištění přesného výskytu, resp. tahu losa je vhodné provádět jeho monitorování. Na základě alespoň tří až pětiletého monitorování bude možné stanovit aktivitu losa	uvést dle zvážení
17	<i>Zajištění celoročních průzkumů (botanika, entomologie, ornitologie) a předávání dat orgánům ochrany přírody.</i>	Je vhodné, aby na území byl prováděn průběžný monitoring alespoň 1×/3 roky. Na základě sledování bude možná po několika letech sledovat, jak se diverzita zlepšila, např. bude možné konstatovat, že díky uzavření části lesa nedochází k rušení zvířat, trhání vzácných druhů hub a rostlin, odstraňování mrtvého dřeva.	vhodné uvést
18	<i>Celoplošný monitoring a likvidace invazních rostlin, zejm. regulace invazních dřevin – akát, dub červený, borovice vejmutovka.</i>	Na území se vyskytuje řada invazních druhů (zlatobýly, třtina + uvedené druhy dřevin). Bylo by vhodné nabídnout jako kompenzační opatření postupnou regulaci až likvidaci invazních druhů.	vhodné uvést
19	<i>Zřízení výzkumné stanice záložního chovu bílých jelenů a spolupráce s univerzitami, včetně zahraničních.</i>	Pro deklaraci toho, že se bude jednat o regulérní oboru pro bílé jeleny, je vhodné ustanovit oboru jako výzkumnou stanici, která bude provozována jako univerzitní zařízení. Bude zde možné, např. sledovat vliv vysoké zvěře na ekosystém nebo	možné

		chování zvěře v různých oborách (srovnání s Žehušicemi).	
20	Zřízení aklimatizační obůrky pro nově přichozí kusy jelení zvěře.	Ačkoliv je už vyčleněna, může se toto uvést ve vztahu, že se jedná primárně o oboru bílých jelenů a jejich oddělený chov.	vhodné uvést
21	Stanovení maximálních počtů zvěře v oboře, zejm. černé, tak aby se eliminovaly škody na dřevinách a půdním krytu.	Aby se předešlo polemice s přezvěřením, je vhodné od začátku stanovit únosné počty zvěře.	možné
22	Úprava obory ve východní části	Díky zmenšení vznikne širší migrační koridor s požadovanou šířkou 500 m a zároveň nebude obora nezasahovat do RBC 920 Litošice. Týká se to jihovýchodního a severovýchodních cípu obory. Případně lze na těch místech udělat vnitřní plot, dtto opatření č. 23. Návrh je uveden v příloze.	zvážit, jedná se však o zásadní opatření, kterým lze 100% kompenzovat negativní vliv
23	Vybudování oplocení obory pro možnost periodické migrace losa	Nabízí se také, aby se vymezila okrajová část obory a oplotila se zevnitř tak, aby vznikl pruh široký cca 200–250 m. V případě potenciálního tahu losů se část obory otevře a zprůchodní. Návrh je uveden v příloze.	zvážit, jedná se však o zásadní opatření, kterým lze 100% kompenzovat negativní vliv
21	Zpřístupnění obory a volný pohyb v době mimo doby říje, kladení a lovu, organizování dnu otevřených dveří a exkurzí.	Bude se jednat o gesto vlastníka, který po dobu nezbytně nutnou umožní vstup do obory. To se může dít formou organizovaných akcí spojených s osvětou a případným zážitkem, např. pozorováním bílých jelenů.	možné
22	Vybudování pozorovatelny pro sledování bílých jelenů.	V rámci osvěty a transparentnosti je vhodné vytvořit pozorovatelnu, kde se možné sledovat zvěř při dnech otevřených dveří. <i>Možné je vybudovat pozorovatelnu víceúčelově...</i>	možné
23	Návrh na zřízení přírodní památky „Vlčí skála“	Jako vstřícné gesto k ochraně přírody je možné navrhnout vyhlášení zvláště chráněného území. Je to ovšem rizikové v případě, že nedojde k akceptování připomínek vlastníka k bližším ochranným podmínkám. Alternativou je registrace významného krajinného prvku nebo vyhlášení památného stromu.	možné

6. Záznam monitoringu biodiverzity

6.1 Metodika

Území bylo hodnoceno dvěma způsoby – ročním monitoringem losa evropského v širším okolí obory a rešerší v nálezových databázích.

Monitoring losa evropského

Monitoring losa byl prováděn pomocí instalovaných fotopastí a průchodů v širším okolí. Dvě fotopasti byly náhodně umísťovány na různých místech, které jsou v trase velkých savců (AOPK ČR, 2023c). Celkem se jednalo o 11 pozic (1. past = 5 pozic, 2. past = 6 pozic). Pasti byly umísťované na stromech ve výšce 1,5 m a mimo frekventovaná místa (lesní cesty, stezky). Snímání bylo nastaveno na noční režim (21:00–7:00). Sběr dat byl prováděn 1×/2 týdny, přičemž vždy byla paměťová karta naformátována (případné relevantní záběry měly být uchovány). Doba snímání jedné fotopasti byla od 4–6 týdnů.

Širší okolí bylo obory v rámci monitoringu důkladně prochozeno a byly hledány možné pobytové znaky losa (otisky stop, okus na vysoko, srst, trus, poškození stromů) a popřípadě samotná přítomnost. Jednotlivé trasy vedené různým terénem byly směřovány tak, aby se pokryl co největší přehled širšího okolí.

Přehled tras a umístění fotopastí je uveden v příloze P1 – Mapa průzkumu

Rešerše v nálezových databázích

Rešerše byla provedena v Nálezové databázi ochrany přírody Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR 2023a). Nastaveny byly tyto filtry:

- *kategorie – cévnaté rostliny, blanokřídílí, motýli, brouci, obojživelníci, plazi, ptáci, netopýři, savci;*
- *zvláště chráněné druhy; druhy červeného seznamu;*
- *v mapě byl vybrán polygon dle hranic zájmového území a k. ú. Litošice*
- *nálezy s přesností lokalizace do 50 m a do 500 m*

Dále byla provedena rešerše v nálezové databázi AVIF (ČSO 2023), biologickém hodnocení, které zpracoval V. Bejček (2020).

Zkratky v případě ochrany druhů:

Dle vyhlášky 395/1995:

O = ohrožený

SO = silně ohrožený

KO = kriticky ohrožený

Dle červených seznamů (Grulich, Chobot 2017, Hejda, Farkač, Chobot 2017; Chobot, Němec 2017):

CR = kriticky ohrožený

EN = ohrožený

VU = zranitelný

NT = téměř ohrožený

6.2 VÝSLEDKY

Monitoring losa evropského

Průzkum byl zahájen v 11. 1. 2023 a ukončen byl 9. 11. 2023. Instalováno bylo celkem 11 pozic fotopastí v průběhu celé doby. Prochodeno bylo 60,5 km na celkem 17 trasách (denní doby se lišily, zpravidla se jednalo o ranní hodiny).

Na záznamech fotopastí nebyly během uvedené doby zjištěny žádné záznamy losa evropského. Fotopasti snímaly například srnčí, dančí a černou zvěř, lišky, sovy, kočky, běžce, lesní dělníky, houbaře, pejskaře. Výskyt losa se touto metodou monitoringu nepotvrdil.

Na sledovaných úsecích širšího okolí byly sledovány různé pobytové znaky zvířat, avšak ani tady se nepotvrdili žádné pobytové znaky, které by nasvědčovaly, že v danými úseky prošel nebo se zde zdržoval los evropský.

Rešerše v nálezových databázích

Zjištěná relevantních data byla sjednocena do následující tabulky:

Odborný název	Český název	§	RL	Výskyt		
				NDOP (2009–2020)	Bejček (2020)	AVIF (2015–2017)
<i>Accipiter gentilis</i>	jestřáb lesní	O	VU	x	x	
<i>Accipiter nisus</i>	krahujec obecný	SO	VU	x	x	
<i>Bubo bubo</i>	výr velký	O	EN	x		
<i>Columba oenas</i>	holub douphák	SO	VU	x	x	
<i>Corvus corax</i>	krkavec velký	O		x	x	
<i>Dendrocoptes medius</i>	strakapoud prostřední	O	VU	x		
<i>Falco subbuteo</i>	ostříž lesní	SO			x	
<i>Lanius collurio</i>	ťuhýk obecný	O			x	
<i>Lilium martagon</i>	lilie zlatohlavá	O		x		
<i>Lullula arborea</i>	skřivan lesní	SO	EN	x	x	x
<i>Luscinia megarhynchos</i>	slavík obecný	O			x	
<i>Muscicapa striata</i>	lejsek šedý	O			x	
<i>Nucifraga caryocatactes</i>	ořešník kropenatý	O			x	
<i>Oriolus oriolus</i>	žluva hajní	SO			x	
<i>Taxus baccata</i>	tis červený	SO	VU	x		
<i>Upupa epops</i>	dudek chocholatý	SO	EN			x
<i>Zootoca vivipara</i>	ještěrka živorodá	SO	NT	x		

6.3 Zhodnocení stavu biodiverzity v území

Dosud bylo na území obory (uvnitř dnes oplocené části) zjištěno **17 zvláště chráněných druhů**: 9 ohrožených druhů a 8 silně ohrožených druhů. V širším okolí území byly dále zjištěny další chráněné druhy. Ve hodnocení prof. Bejčka jsou uváděny i další druhy, které jsou však označeny jako „pravděpodobný výskyt“. Tyto druhy zahrnuté nebyly.

Území obory je velmi heterogenní, ať po stránce geomorfologie, hydrologických poměrů i ekologických nároků. Území zahrnuje několik typů biotopů – od vodních, resp. mokřadní, až po xerotermní

společenstva. Stěžejní jsou pak lesní porosty. Právě tato struktura může být velmi důležitá pro posilování biodiverzity.

Nejvíce dat je v tuto chvíli o ptácích. Jedná se o druhy, které hnízdí v lesním prostředí nebo jsou vázány na okolí geologických objektů, např. výr velký nebo krkavec obecný.

Důležitou složkou biodiverzity jsou i invazní druhy – především rostliny. Na území je přítomen trnovník akát, dub červený a borovice vejmutovka. Tyto druhy mohou být ohrožením biologické rozmanitosti v oboře je nutné proti nim zasahovat.

Vzhledem k tomu, že v lokalitě nebyl proveden souvislejší průzkum území, nelze na základě získaných dat konstatovat, jaký je přesný stav biodiverzity. Zájmová plocha je oplocena nedlouho a mohou zde být určité rozdíly před a po vybudování oplocení. Dostupné údaje lze chápat pouze jako podpůrné.

Bezprostřední okolí obory i její širší okolí v akčním radiu 5 km (na ploše migračního koridoru velkých savců) monitorováno na výskyt losa evropského. Monitoring proběhl pomocí fotopastí a pěších pochůzek. Za období 11 měsíců nebyla zjištěna přítomnost samotného losa a ani nebyly zajištěny pobytové stopy.

V rámci rešerše v nálezových databázích byl dodatečně zadán příkaz k identifikaci výskytu losa evropského v minulosti. Výsledkem je přehledová mapa výskytu losa evropského v širším okolí obory (viz přílohy). Zde je zobrazen samotný koridor velkých savců a všechny doložené výskyty, které na NDOP (AOPK 2023a) figurují. Nejbližší (a zároveň nemladší) výskyt k oboře je z roku 2017, avšak ve vzdálenosti 8 km (sic!). Nejstarší výskyt je z roku 1969. Častý byl výskyt v letech 1977–1992. Některé výskyty se nacházejí mimo migrační koridory i mimo lesní porosty. Není tedy zcela jasné, že los při své migraci, resp. pohybu bude striktně vyžadovat vymezený koridor. Zároveň se jedná ve vztahu k losům pouze o potenciální migrační koridor, nikoliv o biotop.

7. Analýza vlivu oborního chovu na zemědělský ekosystém

Podle Havránka a kol. (2020) představuje obora, v souladu s moderní a v současné době uplatňovanou koncepcí, objekt extenzivního, z významné části ekologického zemědělství, které je šetrné k životnímu prostředí a kromě zmiňovaného chovu bílého jelena a rozvoje agroturistiky, chrání přírodní prostředí kulturní krajiny a vybrané druhy živočichů. S plánovanou oborou je spojován významný způsob chovu zvěře a současně související aktivity se budou podílet na zachování a obnově žádaného krajinnotvorného rázu; navržený management lesního ekosystému zcela jistě podpoří ochranu přírody v oboře a povede k vytváření a řádné péči o další cenné prvky prostředí kulturní krajiny.

7.1 Metodika

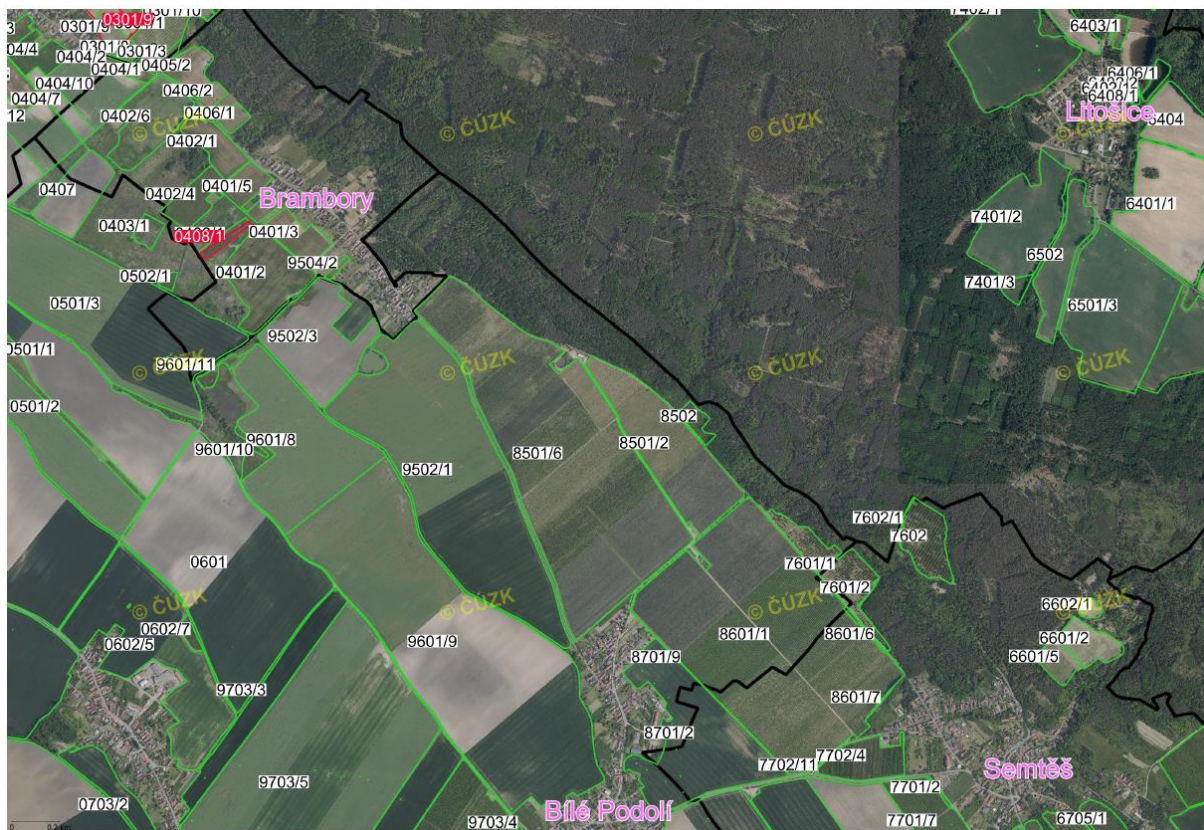
Aktivity prováděné v rámci oborního chovu byly posouzeny s ohledem na požadavky Strategického plánu pro podporu Společné zemědělské politiky (2023) a požadavky plynoucí ze Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 (2020)

7.2 Výsledky

Oboru je třeba vnímat jako žádoucí regionální ekologickou, stabilizační a kompenzační plochu, která bude zcela jistě významným refugiem volně žijících ptáků a živočichů, kteří se budou, především s ohledem na blízký agroekosystém podílet na biologické metodě ochrany rostlin. Vzhledem k charakteru využití bude obora posilovat ekosystémovou stabilitu (podíl ekologicky zaměřených ploch vůči intenzivně

využívaným). V souvislosti s tímto bude zcela jistě umožněno minimalizovat aplikaci přípravků na ochranu rostlin v rámci reálných praxí v okolí, čímž bude dosaženo žádoucí ochrany dalších složek životního prostředí, především povrchových a podzemních vod a zemědělské půdy. Podpora biodiverzity v oboře bude zcela jistě iniciací návratu života do krajiny, tedy návratu života do intenzivně obhospodařovaných agroekosystémů. Obnova požadované biodiverzity v agroekosystému bude mít též významný, pozitivní vliv na tělesné i duševní zdraví lidí žijících v místním regionu.

Lokace obory jako refugia a kompenzační ekologické plochy zcela jistě „podpoří“ metody integrované produkce a možného ekologického zemědělství v založených ovocných sadech v okolí obce Bílé Podolí (SADY spol. s.r.o. Bílé Podolí), které jsou na dílech půdních bloků (DPB) v současné době obhospodařovány v režimu konvenčního zemědělství (např. DPB 660-1060 8501/6 nebo 660-1060 8501/2). DPB jsou vizualizovány na obrázku č.1.

Obr. č. 1 Vizualizace DPB v okolí zájmové lokality.

Součástí konvenčně obhospodařovaných sadů nejsou žádné vnitřní ani vnější krajinnotvorné prvky; s ohledem na tuto skutečnost bude obora jako ekologická plocha podporující volně žijící lesní, ale také v menší míře polní ptáky významná.

V plánované oboře je očekávána potřeba krmiv pro přikrmování spárkaté zvěře; především krmiva objemová (seno, senáž, zelená píče), jadrná (oves) a dužnatá (krmná řepa) budou dle možností poptávána po zemědělci v blízkém okolí, kteří budou s ohledem na poptávku zařazovat do svých osevních postupů další plodiny, které budou prospěšné pro dotčený agroekosystém; z těchto důvodů bude možné využít, dle možné dohody, k produkci píče, díly půdních bloků s kulturami G (např. travní porost na orné půdě – 670-1060 0402/6) a dále úhory k produkci řepy či obilovin, které se nacházejí bezprostředně v okolí obory (např. úhor DPB č. 670-1060 0405/2)

Poptávka po specifikované biomase bude zcela jistě impulzem pro diverzifikaci aktivit místních zemědělců a následně podporou pro rozvoj venkova v této části regionu.

Významná pro zemědělce hospodařící v okolí obory je nově vzniklá fragmentace původního lesního celku, která umožní efektivní management volně žijící černé zvěře, čímž bude předcházeno, resp. budou minimalizovány škody zvěří na zemědělských kulturách

7.3 Závěr k hodnocení vlivu na zemědělský ekosystém

Oborní chov, který je zakládán v blízkosti obcí Brambory, Bílé Podolí, Semtěš a Litošice, bude mít prokazatelně pozitivní vliv na dotčený agroekosystém; v souladu s požadavky koncepčních dokumentů a právních požadavků bude zvýšena ekosystémová stabilita, umožněna a podpořena ekologizace prováděného zemědělství, bude podpořena biodiverzita, tedy návrat života do krajiny, bude předcházeno a budou minimalizovány škody působené zvěří a diverzifikace aktivit přispěje prokazatelně ke stabilitě a rozvoji zemědělského podnikání a souvisejícího venkovského prostoru.

8. Použitá literatura

ANDĚL P., MINÁRIKOVÁ T., ANDREAS M. (EDS.) 2010: Ochrana průchodnosti krajiny pro velké savce. Evernia, Liberec.

ANDĚL, P. ET AL., 2015. Metodika na ochranu krajiny před fragmentací z hlediska druhů lesních ekosystémů. AOPK ČR.

AOPK ČR, 2023a. Nálezová databáze ochrany přírody [online]. Aktualizováno 15. 11. 2023. Dostupné na WWW: <<http://portal.nature.cz>>.

AOPK ČR, 2023b. MapoMat – Mapování biotopů 2007–2022: Habitaty, Přírodní biotopy [online]. Aktualizováno 15. 11. 2023. Dostupné na WWW: <<http://mapy.nature.cz>>.

AOPK ČR, 2023c. MapoMat – Biotop vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců [online]. Aktualizováno 15. 11. 2023. Dostupné na WWW: <<http://mapy.nature.cz>>.

Atelier Aurum s.r.o. (Ing. arch. Ivana Petřů) – Projektová dokumentace k záměru „Obora pro divoká prasata Litošice“, září 2017

BEJČEK, V., 2020. Obora pro záložní chov bílého jelena Litošice. Biologické hodnocení.

ČESKÁ SPOLEČNOST ORNITOLOGICKÁ, 2023. AVIF – Databáze pozorování ptáků. Aktualizováno 15. 11. 2023. Dostupné na WWW: <https://birds.cz/avif/obs_new.php>.

ČESKÝ ÚŘAD ZEMĚMĚŘICKÝ A KATASTRÁLNÍ, 2023. Ortofoto [online]. Dostupné na WWW: <<https://geoportal.cuzk.cz/>>.

GRULICH V., CHOBOT K. [eds.], 2017. Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny – Příroda, Praha, 35: 1–178.

Havránek F., Buriánek V., Bálek J.: Studie proveditelnosti – Obora pro záložní chov bílého jelena Litošice – Projekt chovu a výstavby potřebných zařízení, Institut ekologie a chovu zvěře, s.r.o. 2020.,

HEJDA R., FARKAČ J., CHOBOT K. [eds.], 2017. Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. – Příroda, Praha, 36: 1–612.

HOMOLKA, M., 2000. Los (*Alces alces*) v ČR a jeho šance na přežití v kulturní krajině. Ochrana přírody 55/7.

CHOBOT K., NĚMEC M. [eds.], 2017. Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci. – Příroda, Praha, 34: 1–182.

CHVOJKOVÁ, E. ET AL., 2011. Příručka k hodnocení významnosti vlivů na předměty ochrany. MŽP, OS Ametyst, Prusiny u Plzně.

CHYTRÝ M., KUČERA T., KOČÍ M., GRULICH V. & LUSTYK P. [eds.], 2010. Katalog biotopů České republiky. Ed. 2. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha.

KLICPERA, J.: Obora Litošice – Posouzení vlivů záměrů na krajinný ráz, prosinec 2017

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, 2009. Metodický návod k provádění biologického hodnocení. MŽP, Praha. Sbírnka: ZP30/2009. Částka: 7/2009.

ODBORNÉ POSOUZENÍ zásahu do významného krajinného prvku (dále jen „VKP“) les a vodní tok v souvislosti s vybudováním oplocení obory Litošice vydané 3. 3. 2023 Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště východní Čechy (č. j. 01302/VC/23)

PLÁN PÉČE o přírodní památku Žehušická obora na období 2010–2019 schválený dne 2. 12. 2010

POSOUZENÍ ZÁSAHU do významného krajinného prvku (dále jen VKP) les a vodní tok – „Obora pro divoká prasata Litošice“ vydané 12. 11. 2018 Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště východní Čechy (č. j. 02464/VC/18);

Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2023, Brusel 2020, 24 s.

Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023 – 2027. In: Eagri.cz [online]. © Ministerstvo zemědělství 2009 - 2023 [cit. 07. 1. 2023]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/szp-pro-obdobi-2021-2027/>

ÚZEMNÍ PLÁN obce Litošice

VYHLÁŠKA 395/1992 Sb. ministerstva životního prostředí České republiky ze dne 11. června 1992, kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

ZÁKON Č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (novela č. 381/2009 Sb.

9. SEZNAM PŘÍLOH

P1 – Situační mapa

P1 – Mapa průzkumu

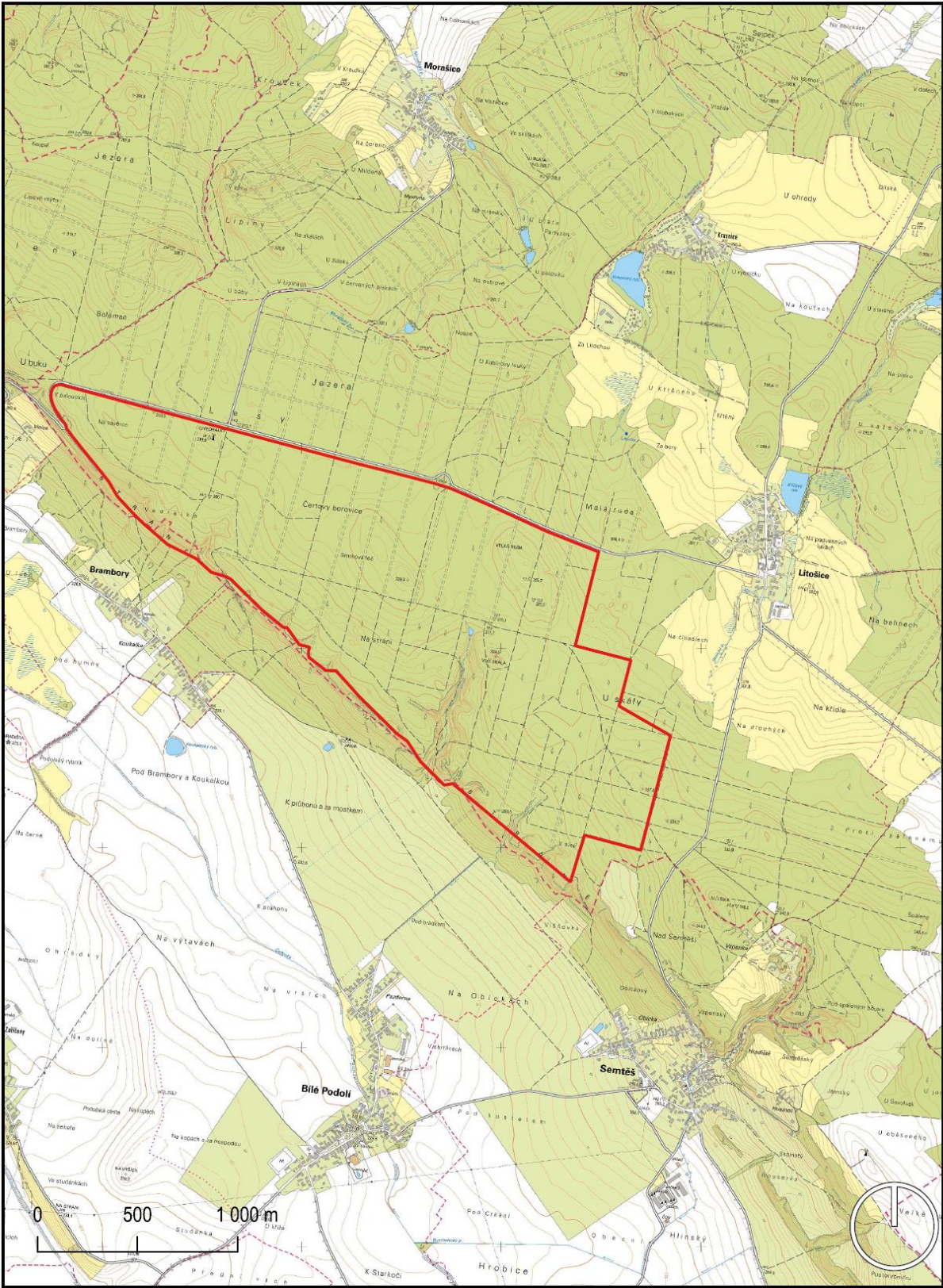
P2 – Pozice obory v migračním koridoru

P2 – Přehled výskytu losa evropského v širším okolí obory

P3 – Doklad o udělení autorizace – Ing. Vilém Jurek

P4 – Doklad u udělení akreditace – doc. Dr. Ing. Petr Marada

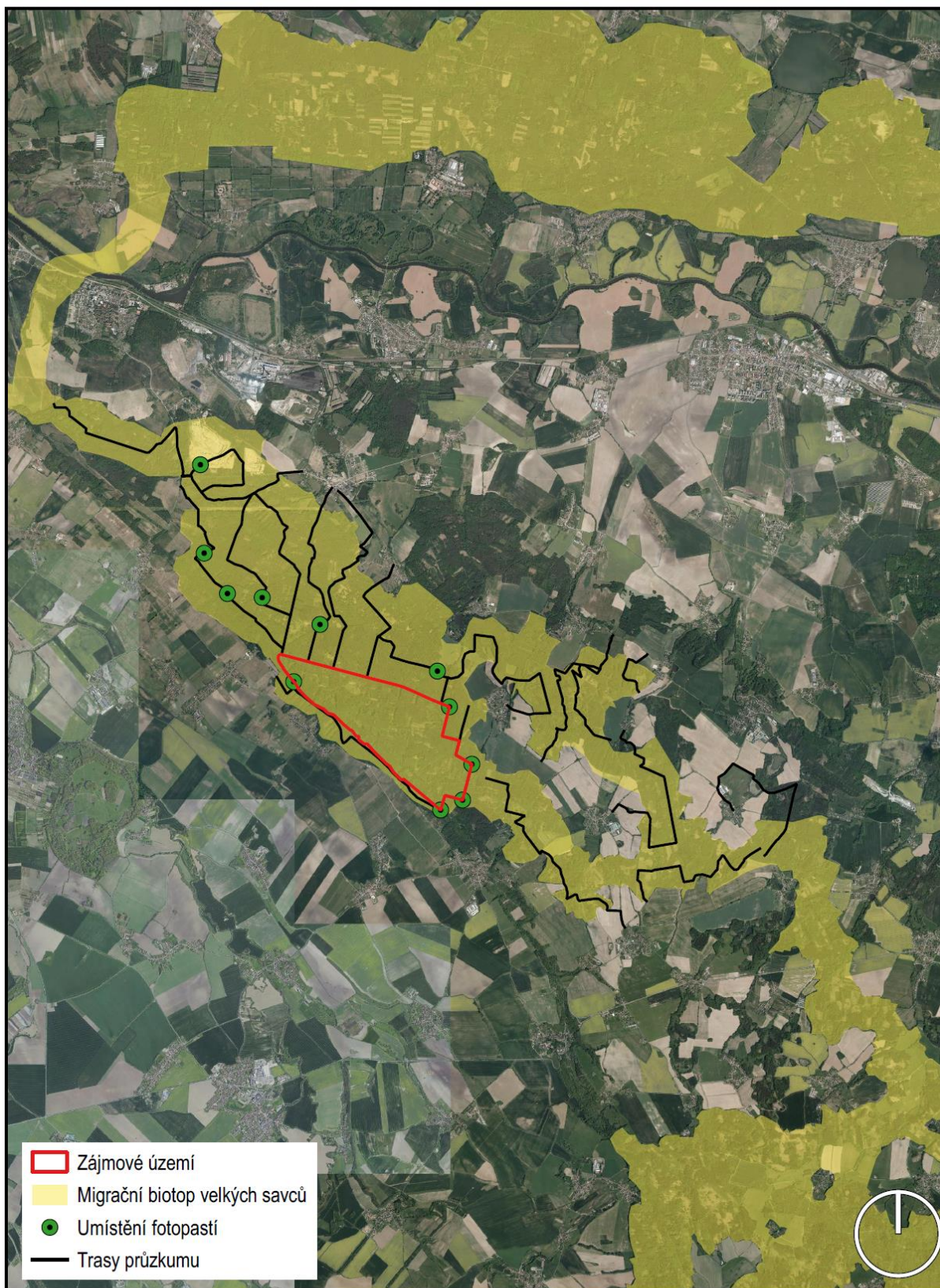
P1 – Situační mapa

 Zájmové území

Ortofoto © ČÚZK, 2023

P1 – Mapa průzkumu

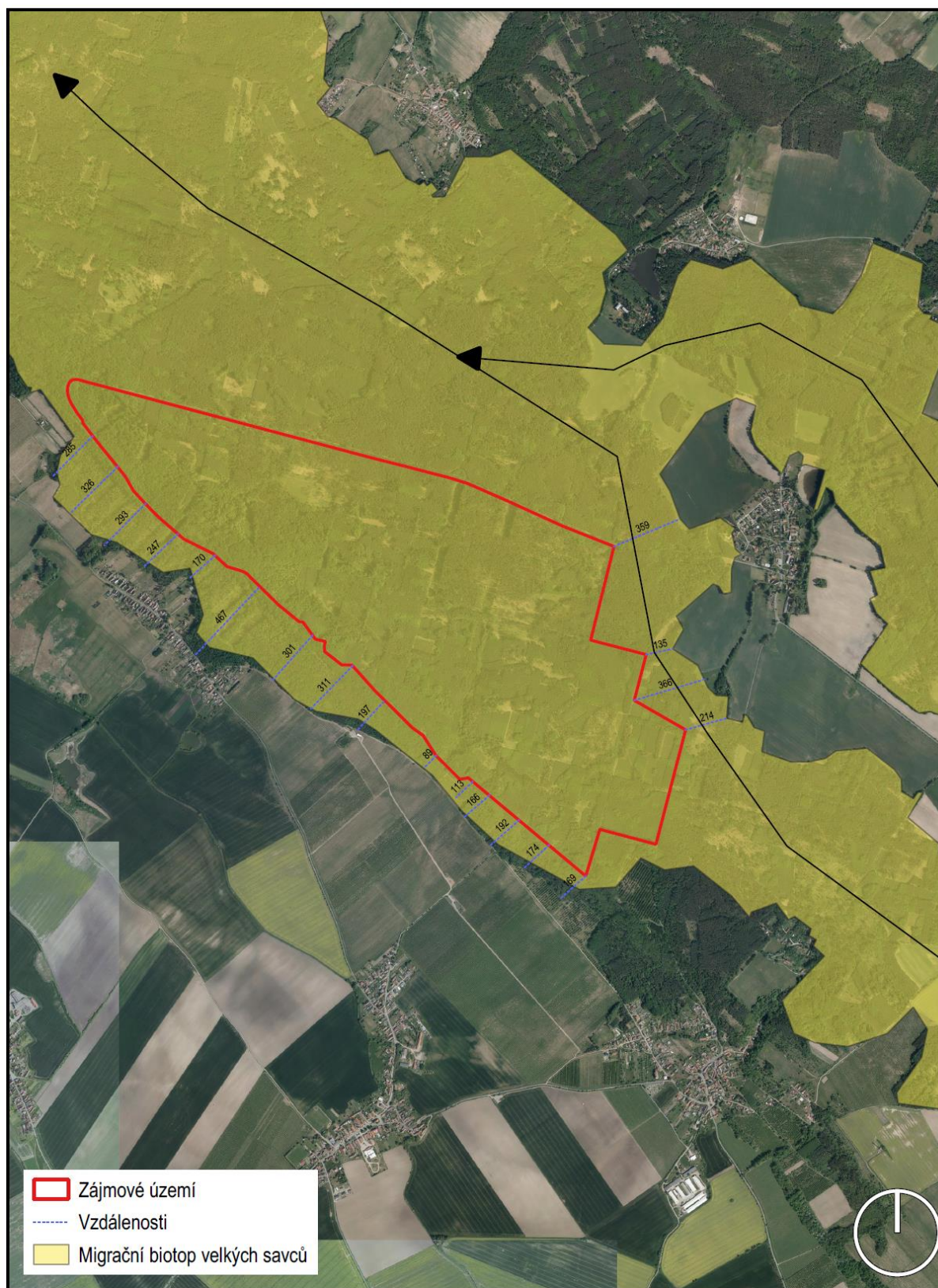

0 1 2 km

Ortofoto © ČÚZK, 2023
Biotop velkých savců © AOPK 2023c

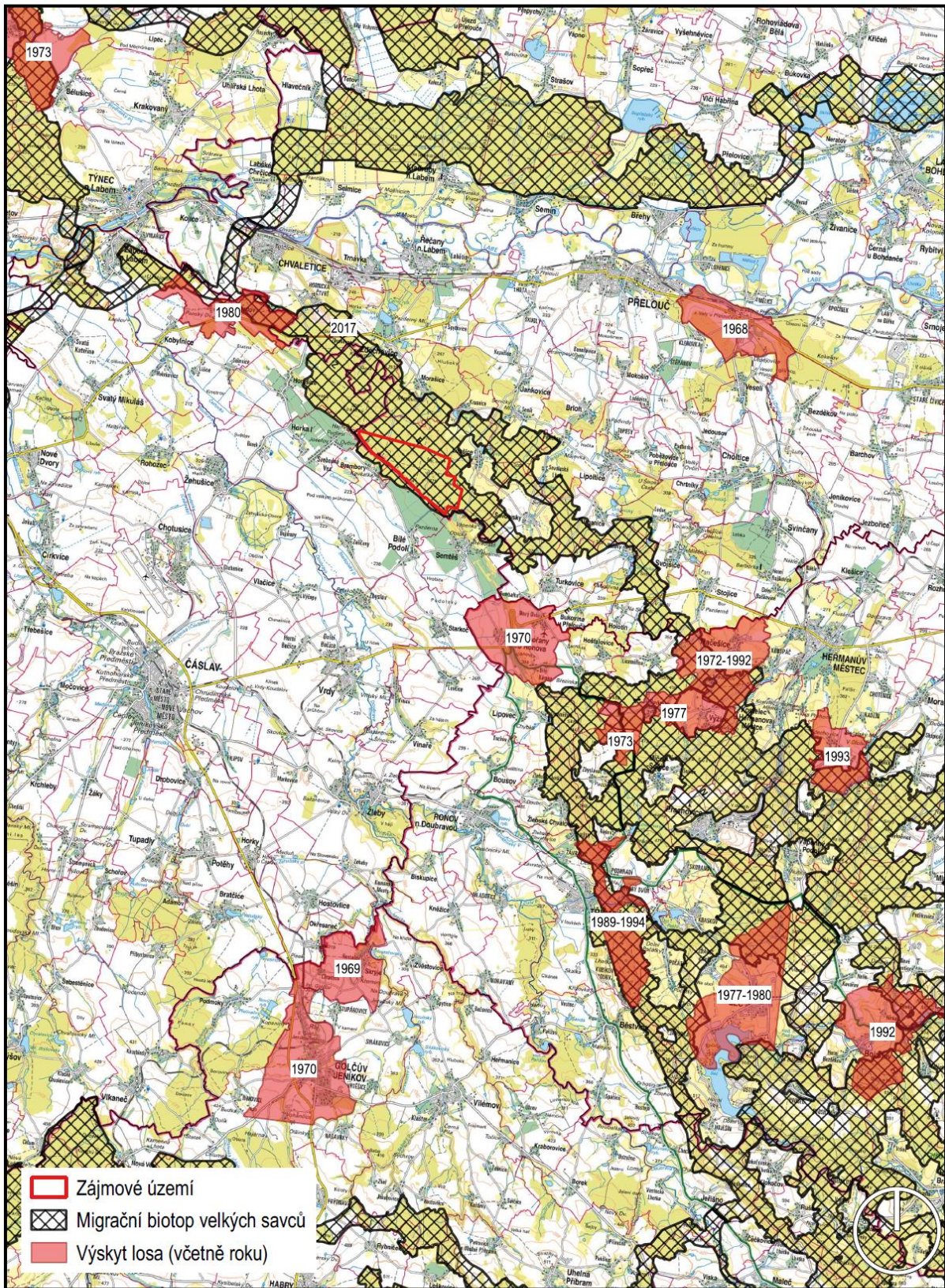
P2 – Pozice obory v migračním koridoru

0 500 1 000 m

Ortofoto © ČÚZK, 2023
Biotop velkých savců © AOPK 2023c

P2 – Přehled výskytu losa evropského v širším okolí

0 2,5 5 km

ZM 1 : 100 000 © ČÚZK, 2023
 Biotop velkých savců © AOPK 2023c
 NDOP © AOPK 2023a

P3 – Doklad o udělení autorizace – Ing. Vilém Jurek

Ministerstvo životního prostředí

Odbor obecné ochrany
přírody a krajiny
Vršovická 65
100 10 Praha 10

Praha dne 26. 2. 2021
Č. j.: MZP/2021/610/523
Sp. zn.: ZN/MZP/2019/610/381
Vyřizuje: Ing. Eva Voženílková
Tel.: 267 122 726
E-mail: Eva.Vozenilkova@mzp.cz

Ing. Vilém Jurek
Štolcova 465/14
618 00 Brno - Černovice

ROZHODNUTÍ

Ministerstvo životního prostředí, odbor obecné ochrany přírody a krajiny, jako správní orgán příslušný dle ustanovení § 45i odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), vyhovuje žádosti o udělení autorizace evidované pod č.j. MZP/2021/610/529, kterou podal dne 22. 2. 2021 žadatel

Ing. Vilém Jurek

narozen dne 1. dubna 1985 ve Vyškově, trvale bytem Šumice 482, 687 31 Šumice,

a uděluje mu autorizaci

k hodnocení vlivů závažných zásahů na zájmy chráněné podle části druhé, třetí a páté zákona ve smyslu § 67 tohoto zákona.

Oprávnění k provádění hodnocení vzniká dnem nabytí právní moci tohoto rozhodnutí. Autorizace se v souladu s § 45i odst. 3 zákona uděluje na dobu 5 let; a je možno ji opakovaně prodloužit o dalších 5 let na základě žádosti podané alespoň 6 měsíců před skončením platnosti autorizace. Udělená autorizace je nepřenosná na jinou osobu.

Odůvodnění

Ministerstvu životního prostředí byla dne 22. 2. 2021 doručena žádost Ing. Viléma Jurka, narozeného dne 1. dubna 1985 ve Vyškově, trvale bytem Šumice 482, 687 31 Šumice (dále jen „žadatel“) o udělení autorizace k hodnocení vlivů závažného zásahu na zájmy chráněné podle části druhé, třetí a páté zákona ve smyslu § 67 zákona, evidovaná pod č.j. MZP/2021/610/529. Žadatel splnil podmínky pro udělení autorizace stanovené v § 45i odst. 3 a 4 zákona o ochraně přírody a krajiny a vyhláškou č. 468/2004 Sb., o autorizovaných osobách podle zákona o ochraně přírody

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

(+420) 26712-1111
posta@mzp.cz
ISDS: 9gsaax4
www.mzp.cz

1/2

a krajiny. Vysokoškolské vzdělání odpovídajícího zaměření v rozsahu podle § 2 odst. 2 vyhlášky č. 468/2004 Sb., o autorizovaných osobách podle zákona o ochraně přírody a krajiny, bylo doloženo úředně ověřenou kopií diplomu o absolvování magisterského studijního programu „Krajinné inženýrství“ v oboru „Integrované využívání krajinného prostoru“ na Lesnické a dřevařské fakultě Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně. Bezúhonnost uchazeče byla doložena výpisem z Rejstříku trestů, který si obstaral autorizační orgán. Odbornou způsobilost žadatel prokázal vykonáním zkoušky odborné způsobilosti dne 23. 9. 2020 (písemná část) a 18. 2. 2021 (ústní část) s hodnocením „VYHOVĚL“. Tato skutečnost byla doložena potvrzením o vykonané zkoušce odborné způsobilosti č.j. MZP/2021/610/479.

Vzhledem k tomu, že byly splněny všechny podmínky pro udělení autorizace podle § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny k provádění hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny ve smyslu § 67 tohoto zákona, rozhodlo Ministerstvo životního prostředí tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení o odvolání

Žadatel se v žádosti o udělení autorizace „ex ante“ vzdal práva podat ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí o udělení autorizace rozklad ministru životního prostředí, rozhodnutí proto nabývá právní moci dnem doručení.

Ing. Linda Stuchlíková
ředitelka odboru obecné ochrany
přírody a krajiny

P4 Doklad o udělení akreditace – doc. Dr.Ing. Petr Marada

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Těšnov 17, 110 00 Praha 1

vydává na základě Směrnice MZe č.j. 214610/2012-MZE-17013 ze dne 12. 2. 2013

AKREDITAČNÍ CERTIFIKÁT poradce

číslo: 087/2007

Dr. Ing. Petr Marada

Datum narození: 11. 9. 1970
Adresa: Šardice 816, 696 13 Šardice
Oblast akreditace: Zemědělství
Podoblast akreditace: Zemědělství a ochrana přírody a krajiny
Péče o půdu

Platnost akreditačního certifikátu od 13. 10. 2020 do 12. 10. 2025

V Praze 2. 11. 2020

.....
Mgr. Jan Radoš
pověřen řízením odboru 14150 MZe

V případě vyřazení poradce z Registru poradců akreditovaných MZe (čl. 9 odst. 1 až 4 Směrnice MZe č.j. 214610/2012-MZE-17013) pozbývá akreditační certifikát platnost. Registr poradců zveřejněn na adrese <https://agrobrana.cz/>.